

ANTI KORUPCINIŲ ELGESIO STANDARTŲ DIEGIMAS ĮSTAIGOJE

1

dr. Eglė Kavoliūnaitė-Ragauskienė

Vilnius 2022-03-04

Turinys

- - Elgesio standartų diegimas pagal Korupcijos prevencijos įstatymą
- - Elgesio kodekso rengimas: nuo ko pradėti?
- - Antikorupcinio sąmoningumo didinimas
- - Kitos antikorupcinio elgesio diegimo priemonės (interesų derinimas, dovanų politika)

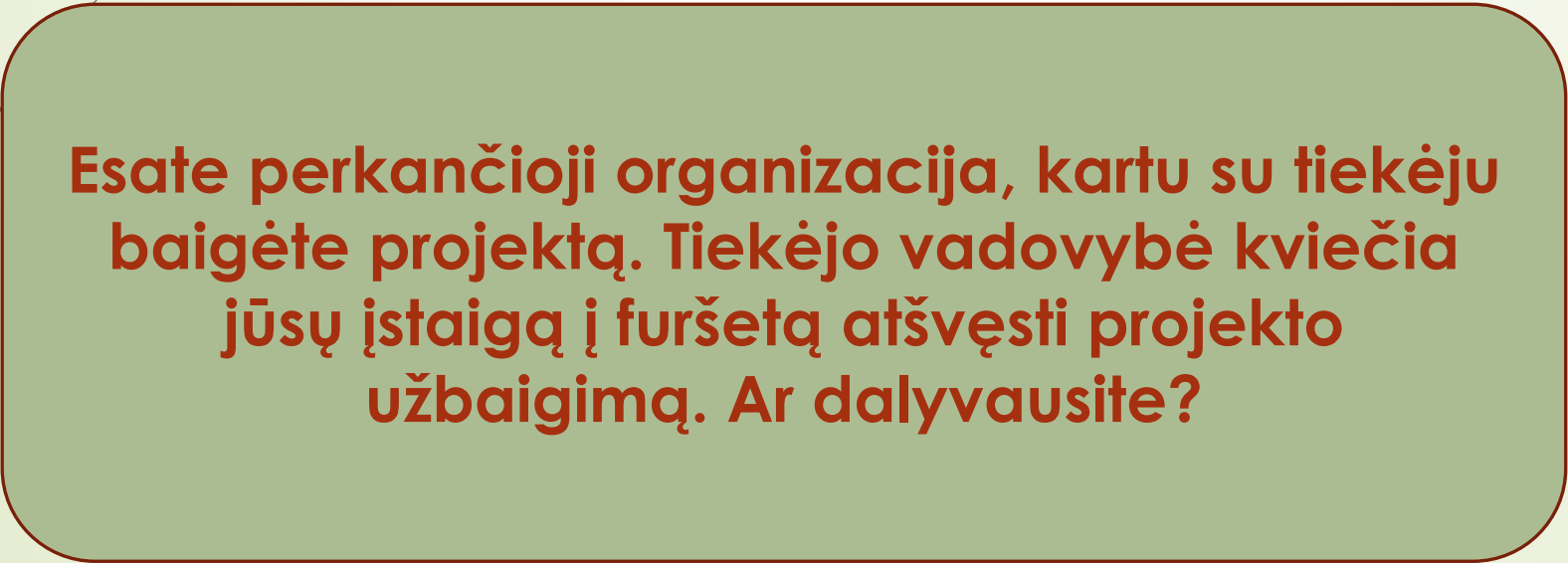

Koks elgesys yra
„korupcinis“?

Jūs suteikiate paslaugą klientui pagal visus nustatytus reikalavimus, ir atsisveikindamas jis jums siūlo mažą dovanėlę, pvz., šakotį. Kaip elgsitės?

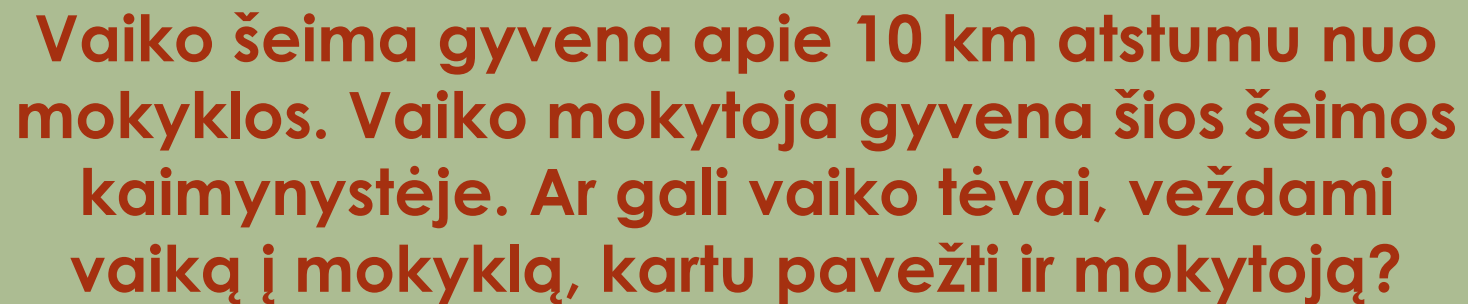
Koks elgesys yra
„korupcinis“?

Esate perkančioji organizacija, kartu su tiekėju baigėte projektą. Tiekėjo vadovybė kviečia jūsų įstaigą į furšetą atšvęsti projekto užbaigimą. Ar dalyvausite?

Koks elgesys yra „korupcinis“?

Vaiko šeima gyvena apie 10 km atstumu nuo mokyklos. Vaiko mokytoja gyvena šios šeimos kaimynystėje. Ar gali vaiko tėvai, veždami vaiką į mokyklą, kartu pavežti ir mokytoją?

Profesinė/ tarnybinė etika

Kas yra profesinė/tarnybinė etika?

Koks yra santykis tarp etikos
pažeidimo ir korupcinio pažeidimo?

Koks yra santykis tarp etikos
pažeidimo ir darbo taisyklių
pažeidimo?

Profesinė/ tarnybinė etika

Etika:

geras, deramas, tinkamas elgesys
kito asmens ar aplinkos atžvilgiu

- Valstybės tarnybos įstatymas
- Viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymas
- Korupcijos prevencijos įstatymas

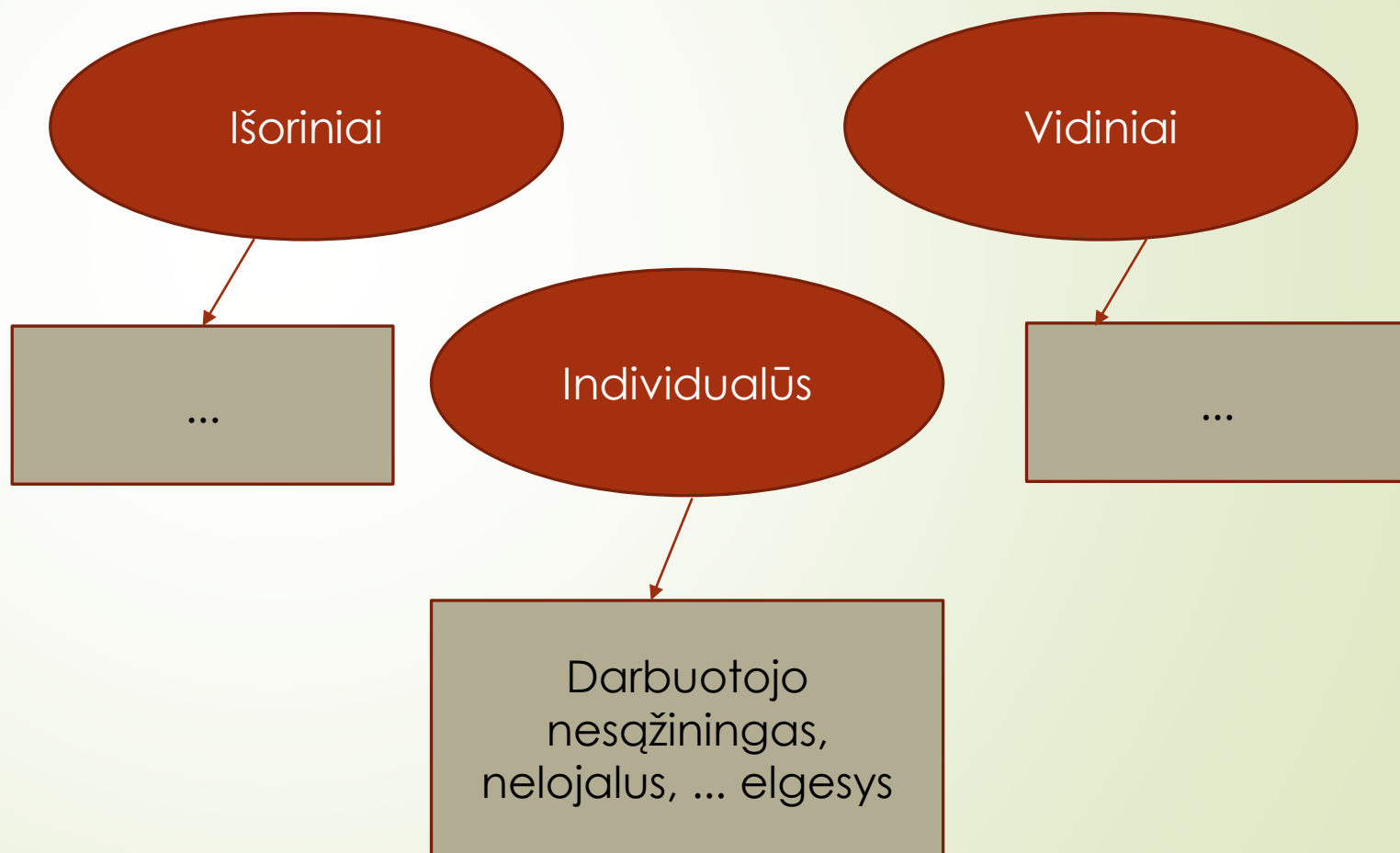
Profesinė/ tarnybinė etika

Valstybės tarnautojų veiklos ir tarnybinės etikos principai (VTI):

Atsakomybė
Atvirumas
Efektyvumas
Kūrybingumas
Lankstumas
Lojalumas
Nesavanaudiškumas
Sąžiningumas ir nešališkumas
Padorumas
Pagarba žmogui ir valstybei
Politinis neutralumas
Profesionalumas
Teisingumas
Viešumas ir skaidrumas

Profesinē/ tarnybinē etika

Korupcijas rizikos veiksniai

Elgesio standartai

Elgesio standartai

1. Metodos

2. Turinys

3. Įgyvendinimas

Korupcijos prevencijos įstatymas 2022

- Nuo prievartos pereinama link savanoriškos veiklos
- Skatinamas savanoriškas privataus sektoriaus įsitraukimas
- Atnaujintos korupcijos prevencijos priemonės
- Pamatuojamas ir palyginamas įstaigų atsparumo korupcijai lygis
- Viešojo sektoriaus subjektai rūpinasi savo ir pagal poreikį pavaldžių subjektų korupcijos prevencija
- Įtvirtintos už korupcijos prevenciją atsakingų asmenų teisės ir veiklos garantijos

Korupcijos prevencijos priemonės yra šios:

- korupcijos rizikos analizė;
- korupcijos prevencijos planavimo dokumentai;
- teisės aktų ar jų projektų antikorupcinis vertinimas;
- pranešimas apie korupcinio pobūdžio nusikalstamas veikas;
- korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymas;
- korupcijos rizikos valdymo vertinimas;
- atsparumo korupcijai lygio nustatymas;
- **Antikorupcinių elgesio standartų diegimas;**
- *informacijos apie asmenį, siekiantį eiti arba einantį pareigas, pateikimas*

Korupcijos prevencijos įstatymo 13 str.

- ▶ 1. **Savarankiška įstaiga** privalo turėti antikorupcinio elgesio kodeksą ar taisykles, kuriuose, **atsižvelgiant į jos veiklos specifiką, išsamiai** nustatomi pagrindiniai darbuotojų **skaidrios veiklos** ir **antikorupcinio elgesio** standartai, kuriais siekiama užtikrinti **sąžiningumą, atsakingumą, korupcijos netoleravimą**, taip pat aprašomi **pavyzdiniai galimos korupcinio pobūdžio rizikos atvejai ir darbuotojų veiksmai su jais susidūrus**.
- ▶ 2. Kitas, negu nurodyta šio straipsnio 1 dalyje, viešojo sektoriaus subjektas ir jame dirbantys asmenys vadovaujasi **pasirinktinai savo** arba **savarankiškos įstaigos**, kuriai viešojo sektoriaus subjektas yra tiesiogiai arba netiesiogiai pavaldus ir (ar) priskirtas pagal valdymo sritį, patvirtintais antikorupcinio elgesio standartais. (...)
- ▶ 3. Viešojo sektoriaus subjekte už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą **atsakingas subjektas kontroliuoja, kaip viešojo sektoriaus subjekto darbuotojai laikosi antikorupcinio elgesio standartų, konsultuoja** juos įstaigos veiklos srityje kylančiais antikorupcinio elgesio klausimais, prireikus pagal kompetenciją ir poreikį jiems **taiko korupcijai atsparios aplinkos kūrimo priemones** ir kitas teisės aktuose numatytas prevencines ir (ar) poveikio priemones.
- ▶ 4. Specialiųjų tyrimų tarnyba pagal poreikį teikia viešojo sektoriaus subjektams, įskaitant savarankiškas įstaigas, metodinę pagalbą rengiant ir taikant antikorupcinio elgesio standartus.

Korupcijos prevencijos įstatymo 13 str.

- Išsamiai **nustatomi** pagrindiniai darbuotojų skaidrios veiklos ir antikorupcinio elgesio standartai;
- **Aprašomi** pavyzdiniai galimos korupcinio pobūdžio rizikos atvejai ir darbuotojų veiksmai su jais susidūrus;
- Vykdoma antikorupcinio elgesio standartų laikymosi **kontrolė ir konsultacijos** antikorupcinio elgesio klausimais, prireikus taikomo korupcijai atsparios aplinkos kūrimo priemonės.

Elgesio standartai

JT Kovos su korupcija konvencija:

Valstybės pareigūnų elgesio kodeksai

- Siekdama kovoti su korupcija, kiekviena valstybė tarp valstybės pareigūnų skatina, *inter alia*, teisingumą, sąžiningumą ir atsakomybę.
- Kiekviena valstybė ypač stengiasi savo institucinėje ir teisinėje sistemose taikyti elgesio kodeksus ar elgesio standartus, siekdama, kad viešosios funkcijos būtų atliktos sąžiningai, garbingai ir tinkamai.

- Kiekviena valstybė prireikus ir pagal pagrindinius savo teisinės sistemos principus atsižvelgia į atitinkamas regioninių, tarpregioninių ir daugiašalių organizacijų iniciatyvas.
- Kiekviena valstybė, svarsto galimybę nustatyti priemones ir sistemas, kurios padėtų valstybės pareigūnams lengviau pranešti atitinkamoms institucijoms apie korupcijos atvejus, jei jie sužino apie tokias veikas atlikdami savo funkcijas.
- Kiekviena valstybė, prireikus ir pagal pagrindinius savo nacionalinės teisės principus siekia nustatyti priemones ir sistemas, įpareigojančias valstybės pareigūnus pranešti atitinkamoms institucijoms apie, *inter alia*, savo nedarbinę veiklą, įdarbinimą, investicijas, turtą ir pajamas bei vertingas dovanas ar naudą, galinčius sukelti interesų konfliktą jiems atliekant valstybės pareigūnų funkcijas.
- Kiekviena valstybė, šios Konvencijos Šalis, pagal pagrindinius savo nacionalinės teisės principus svarsto galimybę nustatyti drausmines ar kitas priemones valstybės pareigūnams, pažeidusiems pagal šį straipsnį nustatytus kodeksus ar standartus.

Elgesio standartai: metodas

Ar elgesio kodeksas
grindžiamas privalomomis,
ar rekomendacinėmis
nuostatomis?

Ar už etikos kodekso pažeidimą
turėtų būti taikomos sankcijos?

	„Kietoji kontrolė“	„Minkštoji kontrolė“
Kontrolės pobūdis	Apčiuopiama Išorinis veiksmas Objektyvus	Neapčiuopiama Vidinis požiūris Subjektyvus
Poveikis kontrolės rezultatui	Nesudėtinga gauti patikimos informacijos Atsakingas darbuotojas turi turėti gerus analitinius įgūdžius Vertinimas dažnai grindžiamas dokumentais Ataskaitoje pateikiamos aiškios rekomendacijos dėl reikiamų veiksmų	Sudėtinga gauti patikimos informacijos Atsakingas darbuotojas turi turėti gerus bendravimo įgūdžius Vertinimas dažnai grindžiamas nuomonių tyrimu Ataskaitose pateikiamos nekonkretizuotos rekomendacijos dėl reikiamų veiksmų
Pavyzdinės kategorijos	Patvirtinimai Leidimai Patikrinimai Suderinimai Veiklos peržiūra	Moralė Etinis klimatas Bendros vertybės Integralumas Pasitikėjimas

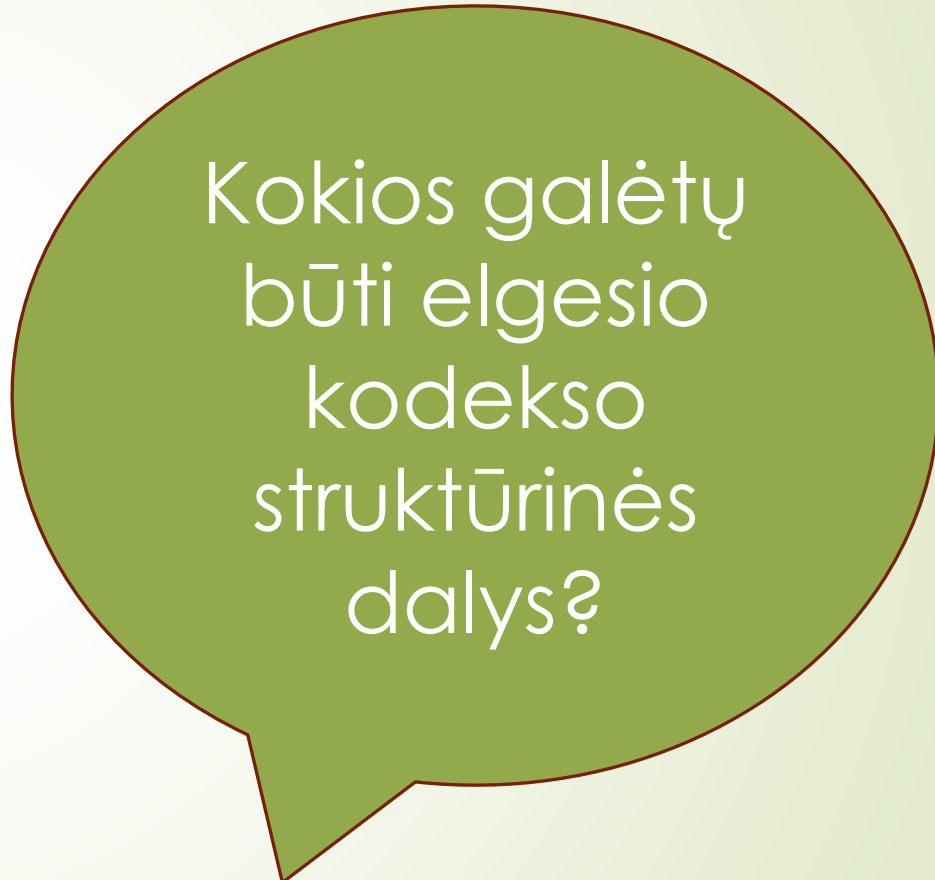
Elgesio standartai: metodas

Jei elgesio kodeksas yra privalomas:

1. Kas atlieka tyrimą dėl kodekso pažeidimo?
2. Kokia tokio tyrimo atlikimo tvarka?
3. Kas priima sprendimą dėl sankcijų taikymo?
4. Kokios sankcijos taikomos? Kiek jos galioja?
5. Ar tokį sprendimą galima apskųsti? Jei taip – kam?

Elgesio standartai: turinys

Kokios galėtų
būti elgesio
kodekso
struktūrinės
dalys?

Elgesio standartai: turinys

Galima elgesio/etikos kodekso struktūra:

- ❖ Įstaigos vertybės (profesionalumas, paslaugumas, novatoriškumas, skaidrumas ir t.t.)
- ❖ Darbuotojų veiklos principai
- ❖ Elgesys su klientais
- ❖ Elgesys su partneriais
- ❖ Elgesys su kolegomis
- ❖ Elgesys su žiniasklaida ir visuomenės atstovais
- ❖ Viešųjų ir privačių interesų derinimas
- ❖ Dovanų politika

Elgesio standartai: turinys

Pavyzdys: Bendrovės X elgesio kodeksas

- Bendrovės X elgesio kodekso paskirtis - propaguoti Bendrovės X vertybes, apibrėžti darbuotojų profesinės etikos ir elgesio principus, ir skatinti jų taikymą darbinėje veikloje: elgesyje su klientais ir partneriais; kolegomis; žiniasklaida ir visuomene.
- Šio elgesio kodekso nuostatų laikymasis yra kiekvieno Bendrovės X darbuotojo garbės reikalas.
- Elgesio kodekso laikymosi priežiūrą atlieka: [...]
- [Elgesio kodekso privalomumo klausimas]

Elgesio standartai: turinys

Pavyzdys: Bendrovės X elgesio kodeksas

Bendrovės X vertybės

Šios vertybės yra Bendrovės X veiklos pagrindas:

- Profesionalumas - mes siekiame kompetentingai atlikti darbą ir jaučiame atsakomybę už priimtus sprendimus.
- Paslaugumas - dirbdami stengiamės būti partneriais, esame geranoriški, mandagūs, operatyvūs.
- Novatoriškumas - mes norime tobulėti, kuriame ir diegiame naujoves, nebijome iššūkių.
- Skaidrumas - veikiame atvirai ir sąžiningai.

Elgesio standartai: turinys

Pavyzdys: Bendrovės X elgesio kodeksas

Darbuotojų veiklos principai

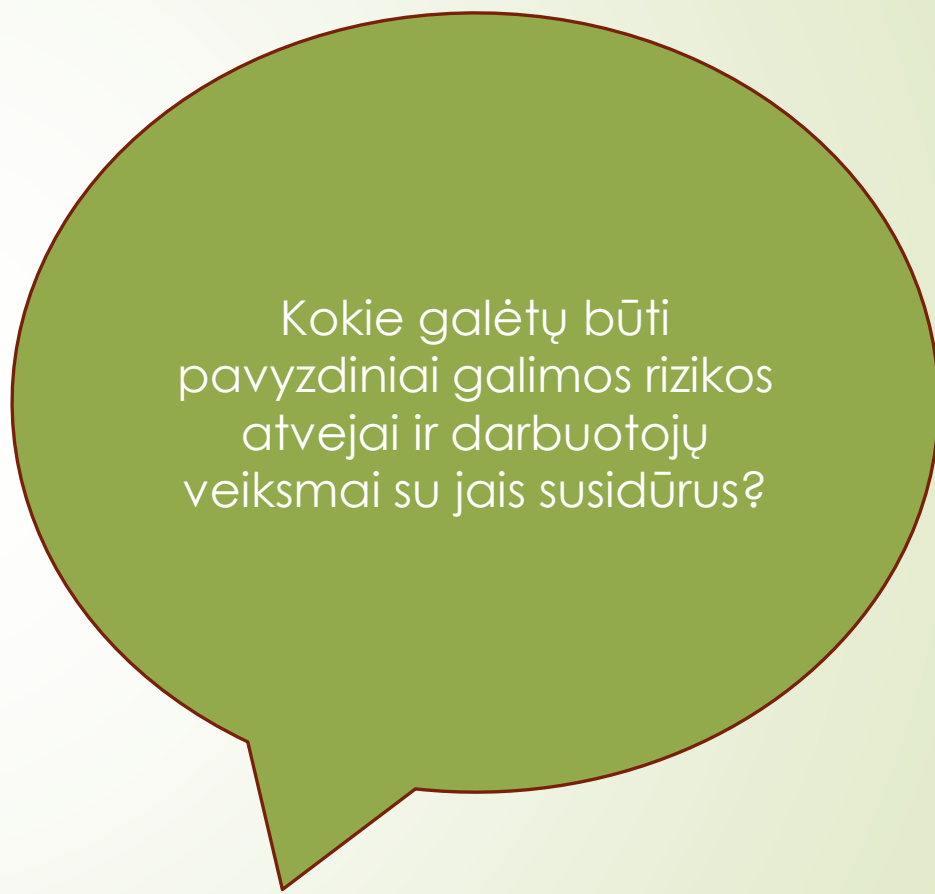
Bendrovės X darbuotojas, atlikdamas tiesiogines pareigas:

- yra nešališkas, atsižvelgia į visuomenės interesą, yra sąžiningas, atsakingas, laikosi visuotinai priimtų etikos normų;
- nepažeidžia žmogaus teisių ir orumo, nediskriminuoja žmogaus dėl jo lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų;
- vengia skubotumo bei paviršutiniškumo, tačiau nevilkina viso darbo proceso;
- yra kompetentingas savo srityje, geranoriškai dalinasi informacija ir patirtimi su kolegomis;
- darbo ir nedarbo metu gerbia bei saugo Bendrovės X konfidencialią informaciją, gautą vykdant profesinę veiklą, nenaudoja jos asmeninei ar kitų asmenų naudai;
- viešumoje susilaiko nuo veiksmų, kurie gali pakenkti Bendrovės X įvaizdžiui.

Elgesio standartai: turinys

Darbuotojų veiklos principai

Kokie galėtų būti pavyzdiniai galimos rizikos atvejai ir darbuotojų veiksmai su jais susidūrus?

Elgesio standartai: turinys

Pavyzdys: Bendrovės X elgesio kodeksas

Darbuotojų veiklos principai

- Jei darbuotojui pasiūlomas atlygis už teikiamą paslaugą, jis bet kokiomis aplinkybėmis to atsisako ir praneša savo tiesioginiam vadovui apie incidentą
- Jei klientas yra kitatautis ar kitos kultūros, jis turi būti aptarnaujamas lygiai taip pat, kaip ir kiti klientai, įprastai gaunantys šias paslaugas;
- Jei užduoties atlikimas užima neplanuotai daug laiko, darbuotojas informuoja savo tiesioginį vadovą ir kartu su juo ieško sprendimo, kaip optimizuoti užduočių vykdymo procesą;
- Jei darbuotojui kyla neaiškumų atliekant savo funkcijas, jis bet kada gali kreiptis į kolegą ar tiesioginį vadovą pasitarti
- Jei ne darbo aplinkoje darbuotojas išgirsta gandus apie įstaigos veiklą, jis susilaiko nuo komentarų.
- Jei darbuotojas darbo metu sužino informaciją apie savo draugus ar gerus pažįstamus, jis šios informacijos nekommentuoja/neatskleidžia už įstaigos ribų.

Elgesio standartai: turinys

Pavyzdys: Bendrovės X elgesio kodeksas

Elgesys su klientais ir partneriais

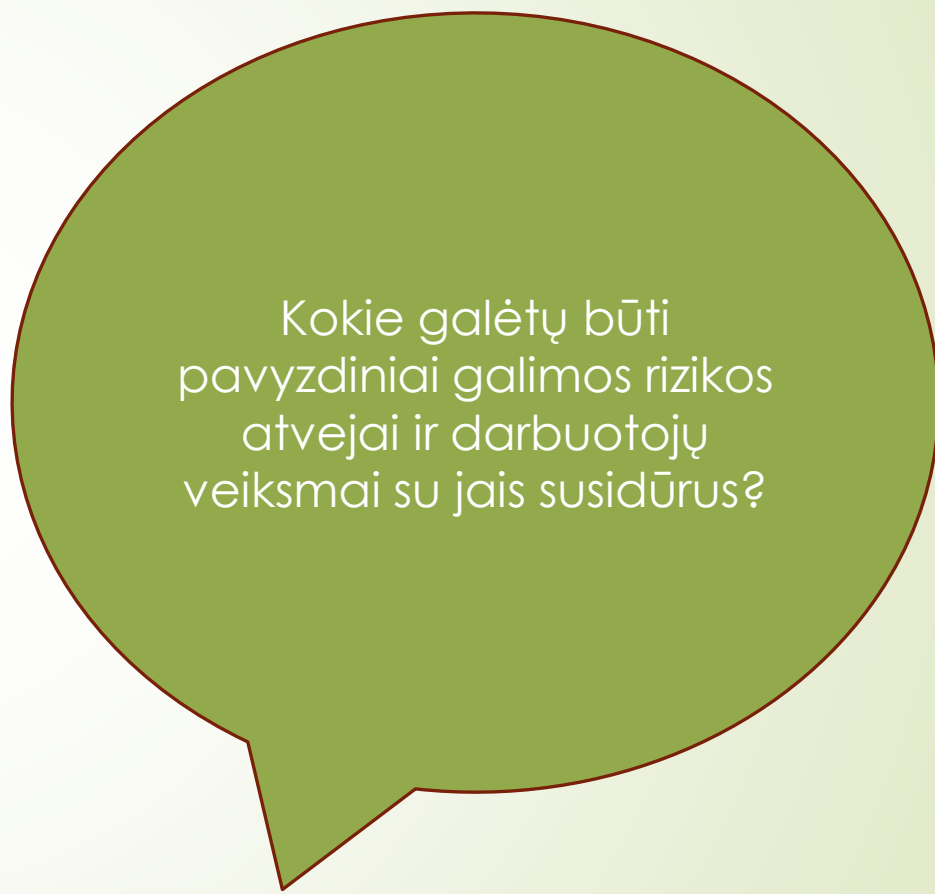
Bendrovės X darbuotojas:

- kuria, palaiko ir stiprina gerus santykius su klientais ir partneriais;
- bendrauja su klientais ir partneriais geranoriškai ir korektiškai, yra nešališkas;
- siekia dirbti taip, kad atsakytų į kiekvieną kliento ir partnerio užduotą klausimą;
- dirbdamas stengiasi iš anksto numatyti klientų ir partnerių lūkesčius, užbėgti problemoms už akių;
- geranoriškai dalinasi su partneriais darbine patirtimi.

Elgesio standartai: turinys

Santykiai su klientais

Kokie galėtų būti pavyzdiniai galimos rizikos atvejai ir darbuotojų veiksmai su jais susidūrus?

Elgesio standartai: turinys

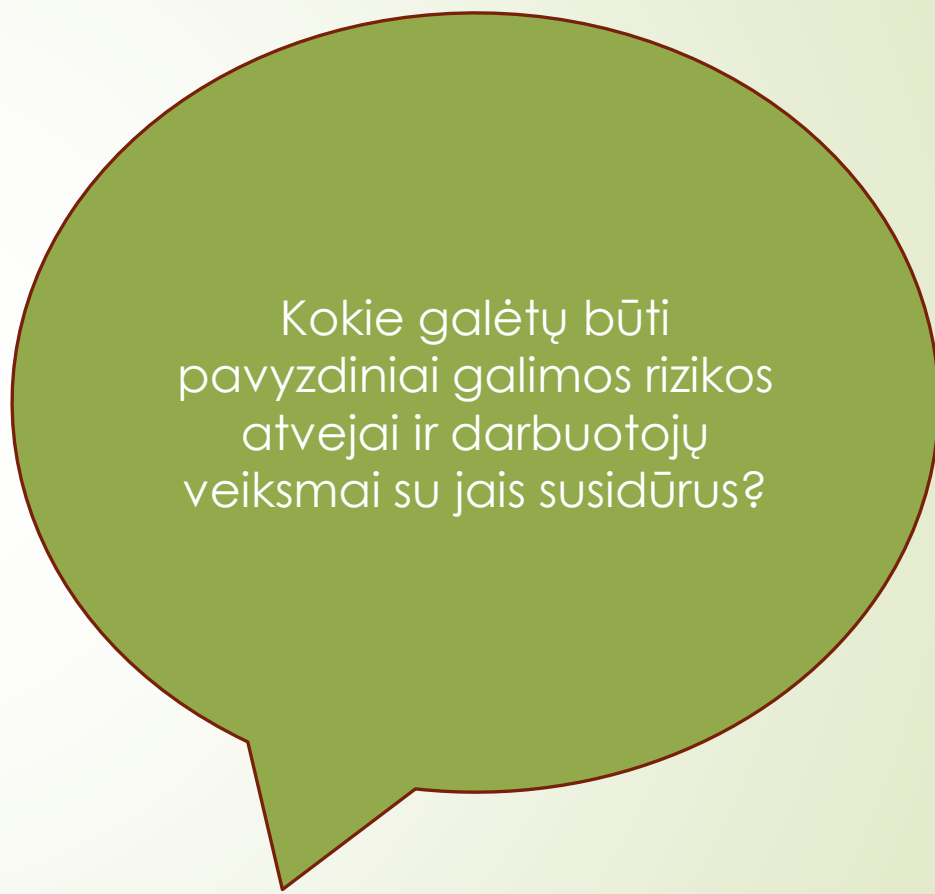
Elgesys su klientais:

- Jei klientas elgiasi nemandagiai....
- Jei klientas nori gauti paslaugą, kurios mes neteikiame...
- Jei klientas pasiūlo kyšį...
- Jei klientas nori atsidėkoti už paslaugą materialinėmis vertybėmis...
- Jei klientas pasistato automobilį tam neskirtoje vietoje...
- Jei klientas ilgai neapsisprendžia ko nori, ir dėl to laiką turi gaišti kiti klientai...
- Geranoriškas bendradarbiavimas su klientais reiškia...

Elgesio standartai: turinys

Santykiai su partneriais

Kokie galėtų būti pavyzdiniai galimos rizikos atvejai ir darbuotojų veiksmai su jais susidūrus?

Elgesio standartai: turinys

Elgesys su partneriais:

- Jei partnerio darbuotojas kviečia į žmonos jubiliejų...
- Jei partnerio vadovas pasiūlo keliauti kartu į Maljorką...
- Jei partneris Kalėdų proga padovanoja savo įmonės atributikos (kalendorių, rašiklių...)...
- Jei partneris užbaigus didelį projektą kviečia jus ir kartu bendradarbiavusius kolegas pietų...
- Jei partneris pasiūlo išskirtines savo paslaugų sąlygas mainais už greitesnį jūsų įstaigos paslaugų suteikimą...
- Geranoriškas bendradarbiavimas su partneriais reiškia...

Elgesio standartai: turinys

Pavyzdys: Bendrovės X elgesio kodeksas

Elgesys su kolegomis

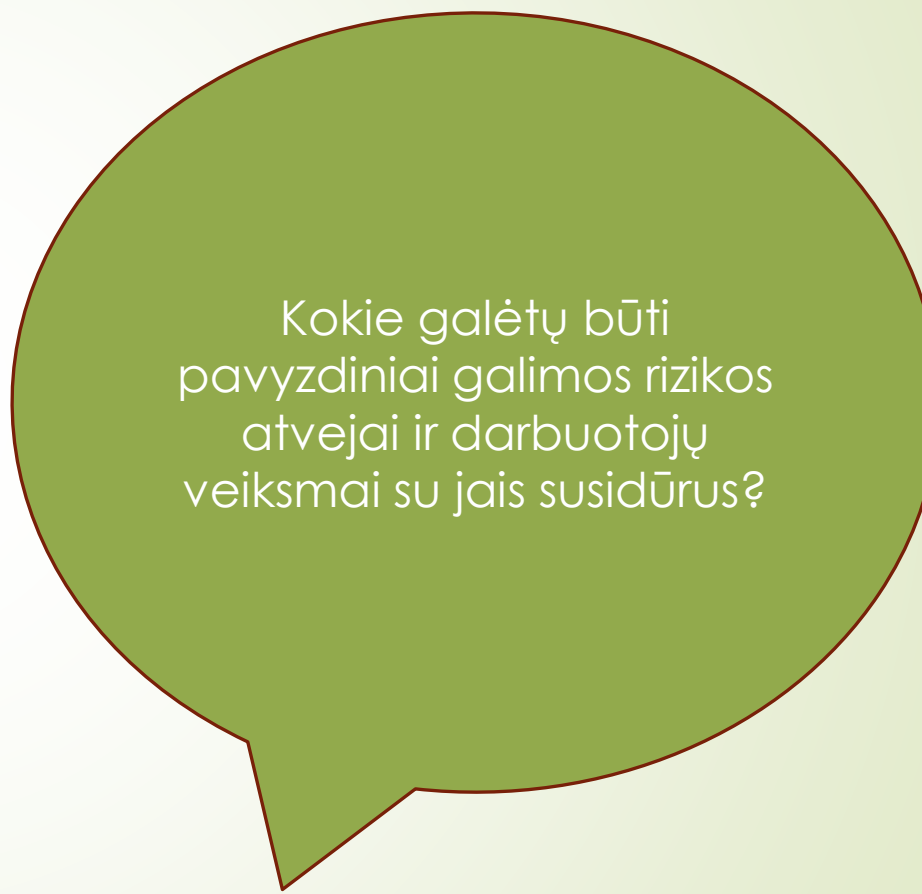
Bendrovės X darbuotojai:

- visi lygūs, todėl bendrauja nepabrėždami pareigybių hierarchinių skirtumų;
- tarpusavyje bendrauja pagarbiai ir tolerantiškai, kolegų, partnerių, klientų akivaizdoje neatsiliepia apie kolegas neigiamai, pastabas išsako tiesiogiai;
- bendradarbiauja siekdami Bendrovės X tikslų ir veiklos efektyvumo;
- kuria darbingą, pasitikėjimo vienas kitu grįstą atmosferą organizacijoje;
- yra inovatyvūs ir atviri kitų kolegų idėjoms.

Elgesio standartai: turinys

Santykiai su kolegomis

Kokie galėtų būti pavyzdiniai galimos rizikos atvejai ir darbuotojų veiksmai su jais susidūrus?

Elgesio standartai: turinys

Pavyzdys: Bendrovės X elgesio kodeksas

Elgesys su kolegomis

- Jei kolega nesidalina informacija, kuri yra būtina jūsų užduočių vykdymui...
- Jei įtariate, kad kolega elgiasi nesąžiningai (pvz., neatlieka visų užduočių, galimai ima kyšius iš klientų, t.t.)...
- Jei kolega nežino, kaip atlikti jam paskirtas užduotis...
- Jei kolega nuolat vėluoja į darbą...
- Jei kolega pasiūlo efektyvesnį metodą užduotims įvykdyti, nei reikalaujama pagal jūsų vidaus procedūras...
- Jei kolega darbo aplinkoje vartoja necenzūrinius žodžius...
- Jei jūs nepasitikite savo kolega/tiesioginiu vadovu...
- Jei jūs manote, kad kolega/tiesioginis vadovas jūsų atžvilgiu daro neigiamą poveikį...

Elgesio standartai: turinys

Pavyzdys: Bendrovės X elgesio kodeksas

Elgesys su žiniasklaida ir visuomene

Bendrovės X darbuotojas:

- darbo ir nedarbo metu bendraudamas su žiniasklaida ir visuomene, formuoja Bendrovės įvaizdį, todėl prisiima atsakomybę už skleidžiamą informaciją;
- vykdydamas tiesiogines funkcijas, nepasiduoda žiniasklaidos priemonių, visuomenės bei atskirų piliečių įtakai;
- bendraudamas su žiniasklaida, pateikia tik tikslią ir teisingą informaciją, susilaiko nuo asmeninės nuomonės reiškimo.

Elgesio standartai: turinys

Santykiai su žiniasklaida ir visuomene

Kokie galėtų būti
pavyzdiniai galimos rizikos
atvejai ir darbuotojų
veiksmai su jais susidūrus?

Elgesio standartai: turinys

Elgesys su žiniasklaida ir visuomene

- Jei į jus tiesiogiai kreipiasi žurnalistas ir prašo pateikti komentarą...
- Jei jus kalbina žurnalistas, ir jūsų asmeninė nuomonė nesutampa su įstaigos pozicija...
- Jei žurnalistas užduoda klausimą, į kurį atsakę teisingai jūs pakenktumėte įstaigos reputacijai...
- Jei žurnalistas jums užduoda klausimą, kuris susijęs ne su jūsų, o kito įstaigos padalinio veikla...
- Jei jūs nenorite teikti komentaro žiniasklaidai, o tiesioginis vadovas jums pavedė tai atlikti...

Elgesio standartai: turinys

Pavyzdys: Bendrovės X elgesio kodeksas

Viešųjų ir privačių interesų derinimas

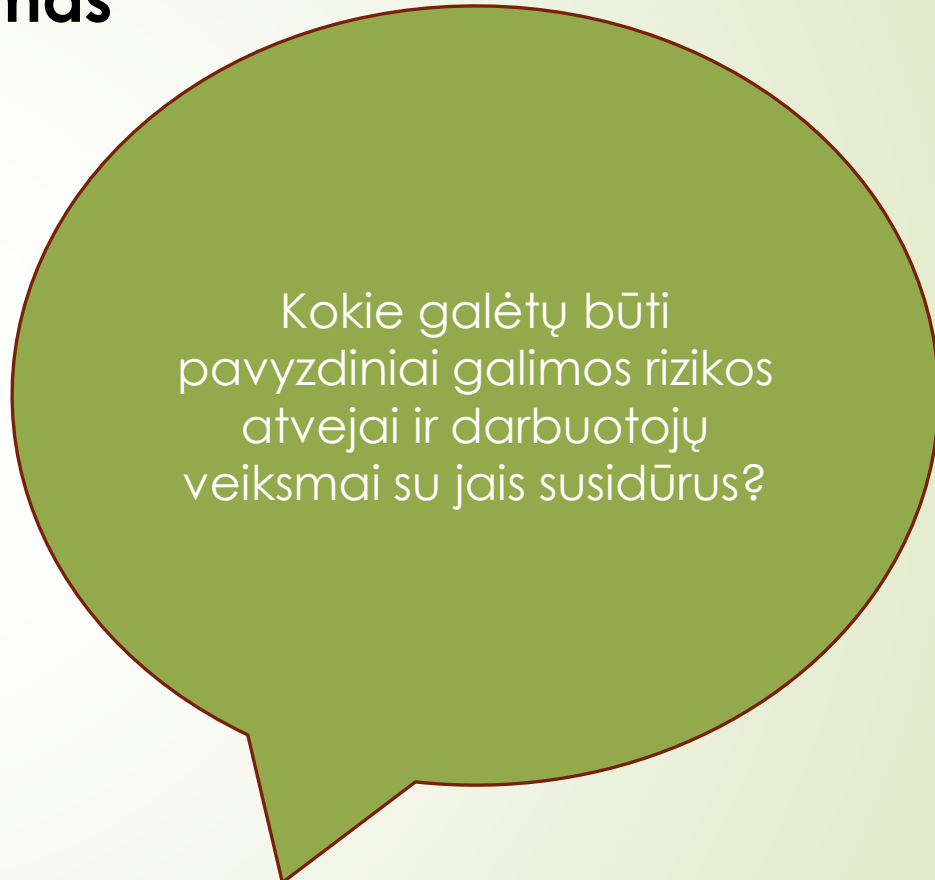
Bendrovės X darbuotojas:

- negali įsitraukti į darbinę, finansinę ar komercinę veiklą ne Bendrovėje X, jeigu ši veikla sukelia arba gali sukelti Bendrovėje X viešųjų ir privačių interesų konfliktą;
- neatlieka veiksmų, kurie gali būti suvokiami kaip dovanų (materialinę vertę turinčių daiktų, paslaugų ar kitos naudos) laukimas, nepriima dovanų, jeigu jomis siekiama tiesiogiai ar netiesiogiai paveikti Bendrovės X darbuotojo veiksmus ir sprendimus;
 - neteikia dovanų, jeigu jos gali būti suvokiamos kaip siekis tiesiogiai ar netiesiogiai paveikti asmens veiksmus ar sprendimus;

Elgesio standartai: turinys

Viešųjų ir privačių interesų derinimas

Kokie galėtų būti
pavyzdiniai galimos rizikos
atvejai ir darbuotojų
veiksmai su jais susidūrus?

Elgesio standartai: turinys

Viešųjų ir privačių interesų derinimas

- Jei sužinote, kad įmonės partnerio darbuotojas yra geras jūsų mamos draugas...
- Jei esate viešųjų pirkimų komisijos narys, o vienas iš konkretaus pirkimo tiekėjų yra jūsų žmonos įmonė...
- Jei jūsų įstaiga ieško darbuotojo, o jūsų dukterėčia turi labai gerą išsilavinimą ir labai tiktų šioms pareigoms...
- Jei jūs turite tarnybinį automobilį, o jūsų vaiko mokykla yra pakeliui tarp namų ir darbovietės...
- Jei jūsų įstaiga padovanoja 10 kompiuterių mokyklai, kurioje mokosi jūsų vaikas...

Elgesio standartai: turinys

Įstaigos Y antikorupcinio elgesio kodeksas

I SKYRIUS ELGESIO KODEKSO TIKSLAI

- Įstaigos Y antikorupcinio elgesio kodeksas (toliau – Kodeksas) nustato šios įstaigos darbuotojų skaidrios veiklos ir antikorupcinio elgesio principus ir apibūdina juos atitinkančias elgesio normas. Kodeksas taikomas visiems įstaigos Y darbuotojams.
- Kodekso tikslas – skatinti korupcijai atsparų elgesį darbovietėje, aiškiai parodyti darbuotojams, koks elgesys yra skatintinas, koks – vengtinas, gerinti darbinę aplinką įstaigoje sudarant galimybę darbuotojams žinoti, kaip elgtis su korupcija susijusiose situacijose.

Elgesio standartai: turinys

Įstaigos Y antikorupcinio elgesio kodeksas

II SKYRIUS PAGRINDINIAI DARBUOTOJŲ ANTIKORUPCINIO ELGESIO PRINCIPAI

- Įstaigos darbuotojai, atlikdami savo funkcijas ir veikiantys Įstaigos vardu santykiuose su trečiaisiais asmenimis (kitomis Įstaigomis ir organizacijomis, žiniasklaida ir pan.), siekia elgtis taip, kad neatsirastų galimybė naudojantis turimais įgaliojimais siekti ar gauti naudos sau ar tretiesiems asmenims, jei dėl tokių veiksmų atsiranda žala ar iškyla jos grėsmė Įstaigai, kitiems asmenims ar visuomenei.
- Įstaigos darbuotojai netoleruoja kitų asmenų (kitų Įstaigos darbuotojų ar trečiųjų asmenų) veiksmų, kuriais neteisėtai siūloma nauda darbuotojui ar kitiems asmenims už veiksmų, susijusių su Įstaigos veikla, atlikimą ar neatlikimą.

Elgesio standartai: turinys

Įstaigos Y antikorupcinio elgesio kodeksas

- Įstaigos darbuotojai nesiūlo kitiems asmenims (kitiems Įstaigos darbuotojams ar tretiesiems asmenims) neteisėto atlygio už veiksmų atlikimą, piktnaudžiaujant įgaliojimais, tiek darbinėje aplinkoje, tiek už jos ribų. Taip siekiama apsaugoti Įstaigos ir jos darbuotojų reputaciją.
- Darbuotojai savo veikloje Įstaigoje ir už jos ribų (kiek tai susiję su Įstaigos funkcijų vykdymu ar veikimu Įstaigos vardu) vadovaujasi atsakomybės, nesavanaudiškumo, nešališkumo, padorumo, profesionalumo, viešumo ir skaidrumo principais.

Elgesio standartai: turinys

Istaigos Y antikorupcinio elgesio kodeksas

- **Atsakomybės** principas reiškia, kad darbuotojas atsako už savo veiksmus ne tik retrospektyviai (t. y. prisiima atsakomybę už tai, kas padaryta – pvz., ar mokslinė publikacija nėra plagiatas), bet ir atsakingai naudojasi savo įgaliojimais (jų neviršija, nenaudoja siekdamas pakenkti kitiems) bei jam prieinamais ištekliais (dokumentais, konfidencialia informacija).
- Administracines ir technines funkcijas vykdančys darbuotojai, nepaisant to, ar jų veiklą prižiūri ar kontroliuoja kitas (-i) darbuotojas (-ai), elgiasi taip, lyg jie individualiai būtų atsakingi už jiems paskirtų funkcijų vykdymą.

Elgesio standartai: turinys

Įstaigos Y antikorupcinio elgesio kodeksas

- **Nesavanaudiškumo** principas reiškia, kad Įstaigos darbuotojas nesiekia jokios asmeninės naudos sau ar kitiems asmenims, naudodamasis Įstaigos vardu ar infrastruktūra. Kodekso nuostatų nesilaikymu nelaikytini atvejai, kai darbuotojas gauna naudą tiek sau, tiek Įstaigai (pvz., publikuodamas savo darbą prestižiniame mokslo leidinyje kaip Įstaigos darbuotojas, jis garsina ir savo, ir Įstaigos vardą), ir niekam nėra daroma jokia žala (įskaitant reputacinę žalą).
- Įstaigos suteiktais ištekliais ir Įstaigos turtu darbuotojas naudojasi kaip savo – siekia jį tausoti, nešvaistyti, nenuvalinti, nesugadinti. Darbuotojas elgiasi nesavanaudiškai ir tais atvejais, kai niekas to nemato (pvz., patalpose yra vienas). Nesavanaudiškumo principas taip pat reiškia, kad darbuotojas negali priimti atlygio ar dovanų tiek už teisėtų veiksmų, tiek už neteisėtų veiksmų atlikimą, jei ta dovana ar atlygis yra susijęs su atliekamų funkcijų vykdymu, ar jos priėmimas reikštų, kad darbuotojas turi realią ar moralinę pareigą dovanojusio ar atsilyginusio asmens atžvilgiu atlikti tam tikrus veiksmus, susijusius su jo funkcijų Įstaigoje vykdymu (ar nevykdymu).

Elgesio standartai: turinys

Įstaigos Y antikorupcinio elgesio kodeksas

- Nesavanaudiškumo principo pažeidimu nelaikomas nedidelės vertės (iki 50 Eur) dovanų priėmimas tradicinių švenčių proga – gimtadienio, profesinės šventės, jubiliejaus darbovietėje ir pan. Apie gautą dovaną Įstaigoje darbuotojas turi informuoti savo tiesioginį vadovą.
- Jei konkrečiame kolektyve palaikoma tradicija dovanoti dovanas darbuotojams konkrečiomis progomis (pvz., gimtadienio), dovanų vertė neturėtų ženkliai skirtis pagal užimamų pareigų svarbą.

Elgesio standartai: turinys

Įstaigos Y antikorupcinio elgesio kodeksas

- Nesavanaudiškumo principas taip pat reiškia, kad darbuotojai, nesant objektyvių aplinkybių, negali piktnaudžiauti savo galia nustatant taisykles, dėl kurių kiti darbuotojai patenka į nepalankesnę padėtį. Pvz., jei įstaigoje automobilių aikštelėje telpa ne visų darbuotojų automobiliai, reikėtų susitarti dėl objektyvių ir pagrįstų kriterijų, kas galėtų naudotis aikštele (pvz., kas turi mažamečių vaikų, kuriuos reikia nuvežti į ugdymo įstaigą; kas gyvena toli nuo darbovietės; kas turi judėjimo problemų dėl sveikatos būklės ir t. t.). Netinkamu kriterijumi būtų laikoma taisyklė, kad automobilių stovėjimo aikštele gali naudotis tik struktūrinių padalinių vadovai.

Elgesio standartai: turinys

Įstaigos Y antikorupcinio elgesio kodeksas

- **Nešališkumo** principas reiškia, kad darbuotojas, vykdydamas funkcijas ar atstovaudamas Įstaigai santykiuose su kitais subjektais, visada išlieka objektyvus, jo sprendimams ar veiklai įtakos nedaro asmeniniai, politiniai prioritetai ar įsitikinimai.
- Nešališkumo principas suprantamas ir kaip apimantis politinio neutralumo principą. Politinės pažiūros neturėtų turėti įtakos darbuotojų elgesiui ir sprendimams Įstaigoje.
- Visais atvejais, kai iškyla pavojus, kad nešališkumo principas gali būti pažeistas (iškyla interesų konfliktas), darbuotojas informuoja savo tiesioginį vadovą, o šis – už korupcijos prevenciją Įstaigoje atsakingą darbuotoją. Iškilus tokiems atvejams, pasitarus su darbuotojo tiesioginiu vadovu ir (ar) už korupcijos prevenciją Įstaigoje atsakingu darbuotoju, priimamas sprendimas arba deklaruoti galimą interesų konfliktą (pvz., mokslinėje publikacijoje nurodyti, kad asmuo dirba ir kitoje darbovietėje (išskyrus mokslo ir studijų įstaigas), kuri yra susijusi su mokslinio tyrimo tematika), arba nusišalinti nuo tokio veiksmo ar sprendimo (pvz., netyrinėti konkrečios temos).

Elgesio standartai: turinys

Įstaigos Y antikorupcinio elgesio kodeksas

- **Nešališkumo** principas reiškia, kad darbuotojas, vykdydamas funkcijas ar atstovaudamas Įstaigai santykiuose su kitais subjektais, visada išlieka objektyvus, jo sprendimams ar veiklai įtakos nedaro asmeniniai, politiniai prioritetai ar įsitikinimai.
- Nešališkumo principas suprantamas ir kaip apimantis politinio neutralumo principą. Politinės pažiūros neturėtų turėti įtakos darbuotojų elgesiui ir sprendimams Įstaigoje.
- Visais atvejais, kai iškyla pavojus, kad nešališkumo principas gali būti pažeistas (iškyla interesų konfliktas), darbuotojas informuoja savo tiesioginį vadovą, o šis – už korupcijos prevenciją Įstaigoje atsakingą darbuotoją. Iškilus tokiems atvejams, pasitarus su darbuotojo tiesioginiu vadovu ir (ar) už korupcijos prevenciją Įstaigoje atsakingu darbuotoju, priimamas sprendimas arba deklaruoti galimą interesų konfliktą (pvz., mokslinėje publikacijoje nurodyti, kad asmuo dirba ir kitoje darbovietėje (išskyrus mokslo ir studijų įstaigas), kuri yra susijusi su mokslinio tyrimo tematika), arba nusišalinti nuo tokio veiksmo ar sprendimo (pvz., netyrinėti konkrečios temos).

Elgesio standartai: turinys

Įstaigos Y antikorupcinio elgesio kodeksas

- **Padorumo** principas reiškia, kad darbuotojas visada elgiasi nepriekaištingai, nepasiduoda kitų asmenų įtakai, elgiasi pagarbiai ir mandagiai su kitais, nežemina kolegų, nesielgia taip, kad būtų galima suabejoti jo geranoriškumu darbinėje aplinkoje arba atstovaujant Įstaigai santykiuose su išorės subjektais.
- Padorumo principo praktinis testas – elgtis taip, kad nebūtų situacijų, dėl kurių būtų gėda papasakoti apie savo elgesį.

Elgesio standartai: turinys

Įstaigos Y antikorupcinio elgesio kodeksas

- **Profesionalumo** principas reiškia, kad darbuotojas siekia kokybiškai atlikti savo funkcijas, su kolegomis elgiasi geranoriškai, pagal galimybes padeda iškilus nesklandumams, nevilkina darbo procesų.
- Jei darbas atliekamas kolektyviai, darbuotojas, sužinojęs, kad nepavyks savo dalies atlikti laiku, iš karto informuoja kolegas ir tiesioginį (struktūrinio padalinio ar konkretaus projekto) vadovą.
- Darbuotojas, manydamas, kad kolega elgiasi neprofesionaliai, turėtų kolegiškai jį įspėti, o jei šis nekreipia dėmesio – informuoti savo tiesioginį vadovą. Ši nuostata nėra skirta siekti nubausti neprofesionaliai besielgiantį darbuotoją – ja siekiama pozityvios, pasitikėjimu grindžiamos darbo aplinkos kūrimo.

Elgesio standartai: turinys

Įstaigos Y antikorupcinio elgesio kodeksas

- **Viešumo** principas reiškia, kad Įstaigos ir konkrečių darbuotojų veikla, nesant pagrįstų ribojimų, turi būti žinoma, prieinama ir matoma visuomenėje ir (arba) su ja norintiems susipažinti asmenims.
- Viešumo principas nėra absoliutus – viešai skelbiama ar demonstruojama gali būti tik ta informacija, kuri nepažeidžia asmens duomenų apsaugos ir kitų asmens teisių, taip pat valstybės tarnybos ar komercinių paslapčių. Tačiau visais atvejais ribojimas viešinti informaciją apie Įstaigos ir atskirų jos darbuotojų veiklą turi būti pagrįstas.

Elgesio standartai: turinys

Įstaigos Y antikorupcinio elgesio kodeksas

- **Skaidrumo** principas reiškia, kad bet kuriuo atveju turi egzistuoti galimybė patikrinti Įstaigoje priimamų sprendimų priėmimo procesą ir kriterijus. Skaidrumo principas skiriasi nuo viešumo principo tuo, kad skaidrumas nėra susijęs su informacijos viešinimu – svarbu tai, kad egzistotų galimybė patikrinti sprendimų priėmimo pagrįstumą ir tinkamumą (gali būti, kad tą atlikti galės tik specialiai įgaliotas asmuo).
- Praktikoje šis principas reiškia, kad, pvz., jei yra atsisakoma priimti į pareigas tam tikrą asmenį, toks sprendimas turi būti aiškiai dokumentuotas, kad iškilus ginčui (pvz., teisme) egzistotų galimybė įrodyti sprendimo pagrįstumą.

Elgesio standartai: turinys

Įstaigos Y antikorupcinio elgesio kodeksas

III SKYRIUS ELGESIO KODEKSO NUOSTATŲ ĮGYVENDINIMAS

- Šio Kodekso nuostatų įgyvendinimas yra kiekvieno Įstaigos darbuotojo garbės reikalas.
- Siekiant suvokti šio Kodekso nuostatų svarbą ir jų laikymosi pridėtinę vertę pasitikėjimu grįstų kolegiškų santykių plėtojimui ir kartu kuriant antikorupcinę aplinką, už korupcijos prevenciją Įstaigoje atsakingas darbuotojas:
 - Stebi, kaip šio Kodekso nuostatų yra laikomasi Įstaigoje
 - Konsultuoja darbuotojus iškilus klausimams dėl šio Kodekso nuostatų išaiškinimo;
 - Periodiškai organizuoja darbuotojų mokymus apie Kodekso nuostatų įgyvendinimą;
 - Prireikus inicijuoja šio Kodekso keitimą ar papildymą.

Elgesio standartai: turinys

Įstaigos Y antikorupcinio elgesio kodeksas

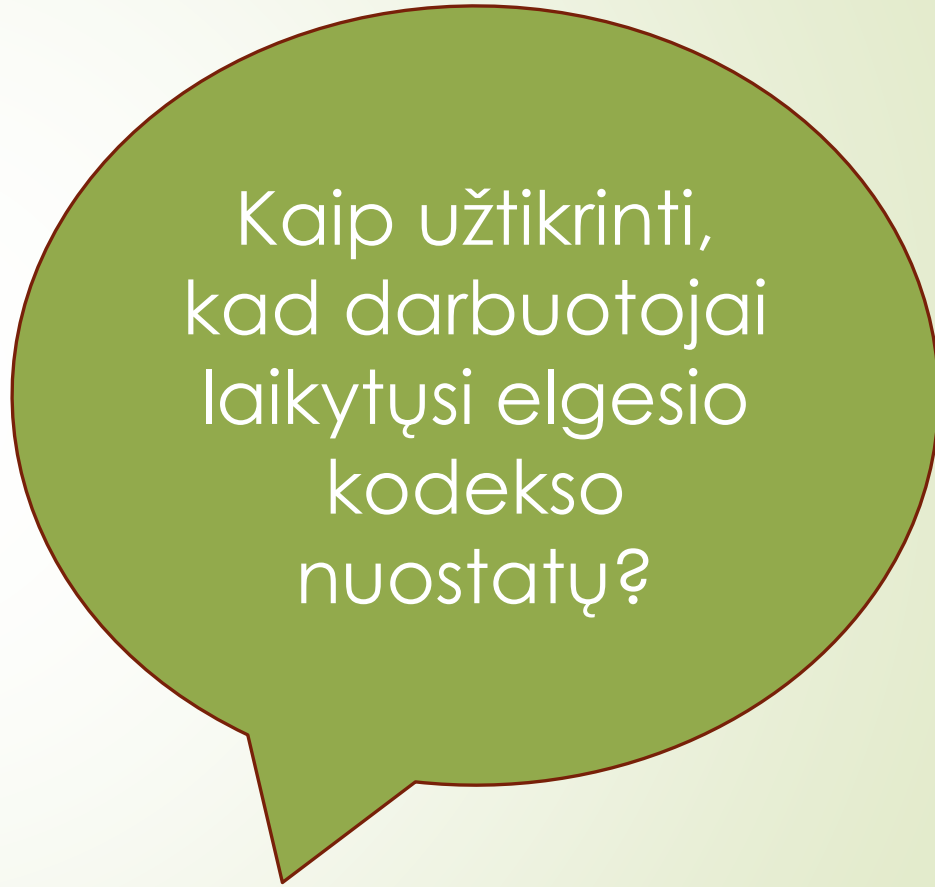
- Kiekvienas darbuotojas raginamas teikti siūlymus už korupcijos prevenciją Įstaigoje atsakingam darbuotojui dėl šio Kodekso nuostatų tikslinimo, keitimo ar pildymo, siekiant, kad Kodeksas ir jo nuostatų įgyvendinimas kuo efektyviau atlieptų Įstaigoje kylančius ar galinčius kilti su korupcija susijusius atvejus.

IV SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

- Šio Kodekso nuostatos nepažeidžia kitų Įstaigos vidaus dokumentų ir taikomos autonomiškai.
- Kodeksas tvirtinamas ir keičiamas Įstaigos direktoriaus įsakymu.

Antikorupcinio sąmoningumo didinimas

Kaip užtikrinti,
kad darbuotojai
laikytųsi elgesio
kodekso
nuostatų?

Antikorupcinio sąmoningumo didinimas

Darbuotojai gali elgtis korumpuotai:

- sąmoningai, dėl asmeninės ar kitų asmenų naudos;
- remiantis klaidinga prielaida, kad tai yra normalus elgesys, o ne nusikalstama veika;
- netyčia, dėl sąmoningumo ir supratimo stokos

Siekiant įvertinti, ar/dėl kokių priežasčių darbuotojas elgtųsi korumpuotai, rekomenduotina atlikti korupcijos tolerancijos tyrimą įstaigoje (jį galima atlikti periodiškai; naujai prisijungiantiems darbuotojams)

Toks testas padės ir apibrėžti elgesio standartų turinį.

Antikorupcinio sąmoningumo didinimas

Tam, kad elgesio kodeksas būtų veiksmingas, rekomenduojama:

- 1) Prie kiekvienos nuostatos pateikti pavyzdžių, susijusių su įstaigos kasdiene praktika;
- 2) Plėtoti elgesio kodekso nuostatas (pvz., teikiant pavydžius) kartu su įstaigos darbuotojais
- 3) Rengti mokymus darbuotojams aiškinant, ką reiškia elgesio kodekso nuostatos.

Antikorupcinio sąmoningumo didinimas

Siekiant pateikti pavyzdinius galimos korupcinio pobūdžio rizikos atvejus ir darbuotojų veiksmus su jais susidūrus, galima:

- 1) Kartu su darbuotojais aprašyti situacijas, kuriose iškyla poreikis turėti elgesio gaires
- 2) Kartu su darbuotojais aprašyti elgesio variantus, kai iškyla konkrečios situacijos

Antikorupcinio sąmoningumo didinimas

Antikorupciniai mokymai darbuotojams. Kodėl tai svarbu?

- Skirtingų žmonių supratimas ir vertinimas, kas yra priimtina, o kas ne, labai skiriasi. Be to, susiklosčiusios aplinkybės gali padaryti įtaką asmens apsisprendimui: pasiūlyta „dovana“ gali pakeisti anksčiau turėtą nuomonę.
- Visada išliks rizika, kad žmogus gali nueiti per toli ir įsitraukti į korupcinę veiklą. Kokių priemonių imsitės, kaip drausminsite, jei nebus taisyklių, kurios buvo pažeistos?

Antikorupcinio sąmoningumo didinimas

Ką daryti, kad mokymai būtų veiksmingi?

- vadovybė turi suvokti ir skatinti švietimo ir mokymų būtinumą;
- mokymams turi būti skiriamos pakankamos lėšos ir jos turi būti naudojamos tinkamai;
- mokymų priemonės reikia individualizuoti;
- didesnėse įstaigose – svarbu užtikrinti vidurinės grandies vadovų pasiryžimą skatinti elgesio standartų laikymąsi;
- mokymų reguliarumas.

Antikorupcinio sąmoningumo didinimas

Antikorupcinių mokymų darbuotojams tikslai

- Siekiama suteikti žinių apie egzistuojančias taisykles ir procedūras, gilinti profesines žinias antikorupcijos srityje. Tokie mokymai daugiausiai susiję su informacijos pateikimu ir aptarimu, konkrečių atvejų analizėmis, praktikoje daromų klaidų paieška, tobulinimo galimybėmis ir pan.
- Gerinti integralumo aplinką įstaigoje, plėtoti organizacijos antikorupcinę kultūrą ir pan. Tam daugiausiai dėmesio skiriama asmens pažiūrų ir elgesio keitimui. Čia svarbiausia praktinių užduočių, susijusių su gyvenimiškomis situacijomis, analizė ir aptarimas, praktinių gairių konstravimas kaip elgtis iškilus etikos dilemai.

Antikorupcinio sąmoningumo didinimas

Antikorupcinių mokymų darbuotojams elementai:

- **Informavimas**, siekiant:
 - išmokyti atpažinti korupciją;
 - pateikti argumentų, kodėl korupcija yra blogis;
 - pademonstruoti korupcijos mažinimo galimybes.
- **Nuostatų kūrimas**. Etapai:
 - Suprasti informaciją (argumentavimas);
 - Įsiminti;
 - Įtikinti save (savęs įtikinimo efektas veiksmingesnis kai užrašomas; diskusijose paprastai įtikima ta pozicija, kurią gini (dėl to reikia vengti suteikti "nusikaltėlio" rolę dalyviams)
- **Nuostatų keitimas** (tais atvejais, kai nuostatos susiformavusios).

Antikorupcinio sąmoningumo didinimas

Antikorupcinių mokymų darbuotojams elementai:

Siekiant **pakeisti esamas nuostatas** svarbu, kad pasąmonės elementas nulemia, tai kad žmogus pamėgdžioja žmogų, o tinkamą ir sąžiningą elgesį nulemia:

- **žinojimas** – pvz., viešai pateikta taisyklė, kad, „šioje gydymo įstaigoje nė vienas gydytojas neima kyšio, o kyšio davimo atveju visi gydytojai praneša STT. Tikimės, kad ir tu laikysiesi šio sutarimo“. Nes negi Tu elgsiesi kitaip nei dauguma?
- **autoritetingumas** - tinkamą elgesį rodo autoritetai. Pagrindiniu poveikį lemiančiu subjektu turi būti tikslinės grupės autoritetas, pvz., gydytojų sąjungos vadovas, kiti žymūs gydytojai.
- **nuoseklumas** - vaizdas ir užrašas turi atspindėti tą patį.

Antikorupcinio sąmoningumo didinimas

Antikorupcinių mokymų darbuotojams elementai:

Mokymai grupėse:

- Medžiagos išdėstymas (rekomenduojama, kad jis būtų kuo trumpesnis ir aiškesnis)
- Vaidmenų žaidimas
- Atvejų sprendimas grupėse ar individualiai
- Diskusijos mažose grupėse ir jų bendras aptarimas
- Plenarinė diskusija
- Protmūšis
- Kūrybinės užduotys ir kt.

Pakartotiniai mokymai:

- turinio priminimui, praktinio įgyvendinimo aptarimui
- užduočių atlikimo aptarimui

Dalyvių analizei pateikiamos situacijos kuo daugiau turėtų būti:

- gyvenimiško pobūdžio (galimos patirti darbe ar buityje);
- jų atsakymas nereguliuojamo pobūdžio (arba „ribinės situacijos“).

Antikorupcinio sąmoningumo didinimas

Antikorupcinių mokymų darbuotojams elementai:

Tikslinės mokymų dalyvių grupės suskirstomos remiantis:

Konkrečiomis pareigybėmis (inspektoriai, sprendimų priėmėjai, paraiškų vertintojai, t.t.);

Darbo patirtimi (atskiros naujokų grupės);

Ankstesnių mokymų patirtimi;

Pareigų ir atsakomybės lygmeniu (vadovai ir eiliniai darbuotojai).

Rekomenduojama, kad mokymų grupėje dalyvautų ne daugiau kaip 25 asmenys.

Antikorupcinio sąmoningumo didinimas

Ką daryti, kad mokymų dalyviai norėtų dalyvauti mokymuose?

Politinis paraginimas dalyvauti mokymuose iš įstaigos vadovybės, mokymų naudos pripažinimas darbe;

Mokymų kokybės gerinimas, lemiantis didesnę darbuotojų susidomėjimą.

Antikorupcinio sąmoningumo didinimas

Kaip žinoti, ar mokymai yra veiksmingi?

Kriterijai:

- (apmokyty darbuotojų skaičius?);
- mokymų **dalyvių apklausos** apie mokymų kokybę:
 - Bendras mokymų įspūdis;
 - Nauda kasdieniam darbui;
 - Paskelbtų mokymų tikslų pasiekimo lygis;
 - Mokymų trukmė;
 - Dėstytojų darbo kokybė (profesionalumas, dėstyimo įgūdžiai ir t.t.);
- mokymų dalyvių **žinių ir mąstymo patikrinimas** prieš mokymus (testo atlikimas), ir to paties testo atlikimas po mokymų.

Antikorupcinio sąmoningumo didinimas

Antikorupcinių mokymų darbuotojams pavyzdžiai:

Ištrauka iš filmo „Tvin Pyksas“

- *FTB agentas Deilas Kuperis*: Gal gali rekomenduoti man gerą, nebrangų viešbutį ar motelį? Tai tikrai neturi būti kažkas ypatingo.
- *Šerifas Haris S. Trumenas*: Galiu tau gauti gerą kainą viešbutyje „Didysis šiaurinis“.
- *FTB agentas Deilas Kuperis*: Nes, juk žinai, manau čia būsiu kurį laiką, ir tie moteliai, jie žada gerą kainą, bet kai ten patenki, visiškai kita istorija. Man reikia tik lovos, vonios kambario, telefono, ir kartais televizoriaus tuo neįtikėtinu atveju, jei kokią dieną turėsiu galimybę anksti atsijungti.
- *Šerifas Haris S. Trumenas*: Galiu tau gauti gerą kainą viešbutyje „Didysis šiaurinis“.
- *FTB agentas Deilas Kuperis*: Sutarta.

<https://memes.getyarn.io/yarn-clip/19d048d2-21f8-496c-8909-ef231543aa2c/text?ts=1501142435571>

Antikorupcinio sąmoningumo didinimas

Antikorupcinių mokymų darbuotojams pavyzdžiai:

Senų anekdotų analizė

- Kodėl praėjusią pamoką tau už diktantą parašė ketvertą, o dabar – penketą? Juk klaidų tiek pat.
- Matai, tuomet mano tėvas buvo tik pavaduotojas, o dabar direktorius.
- Pasiūliau direktoriui kyšį, tai jis man parodė duris.
- Išvijo? – Neišvijo, o parodė duris, manding, gali kas nors išgirsti ar pro rakto skylutę pamatyti.

Nutarė žvejys pastatyti tiltą per upę. Prireikė vagono cemento. Nusiuntė vilką į ministeriją – neiškaukė. Nusiuntė lapę – neišgudravo. Pagaliau nusiuntė asilą. Negrįžta savaitę, kitą... Pagaliau grįžo su visu ešelonu cemento.

- Kam mums šitiek?
- Nesijaudinkit. Ministerijoje radau daug pažįstamų ir įrodžiau, kad tiltą statysime išilgai upės.

Viešųjų ir privačių interesų derinimas

Interesų konfliktas yra situacija, kai asmuo eidamas savo pareigas privalo atlikti tam tikrą veiksmą, tačiau tas veiksmas (veikla) yra susijęs ne tik su jo pareigomis, bet ir su jo privačiu interesu.

Sprendimas + privatus interesas = konfliktas

Sprendimas + privatus interesas + **veika** = **pažeidimas**

Viešųjų ir privačių interesų derinimas

VPIDI:

Privatūs interesai – asmens (ar jam artimo asmens) asmenine turtine ar neturtine nauda, deklaruojančio asmens (ar jam artimo asmens) moralinė skola, moralinis įsipareigojimas ar kitas panašaus pobūdžio interesas deklaruojančiam asmeniui atliekant tarnybines pareigas.

Viešieji interesai – visuomenės suinteresuotumas, kad deklaruojantys asmenys visus sprendimus priimtų nešališkai ir teisingai.

Interesų konfliktas – situacija, kai deklaruojantis asmuo, atlikdamas tarnybines pareigas ar vykdydamas tarnybinių pavedimą, turi priimti ar dalyvauti priimant sprendimą arba įvykdyti pavedimą, kurie susiję ir su jo privačiais interesais.

Viešųjų ir privačių interesų derinimas

Artimi asmenys:

- asmens sutuoktinis, sugyventinis, partneris, kai partnerystė įregistruota įstatymų nustatyta tvarka (toliau – partneris),
- jų ir paties asmens tėvai (įtėviai), vaikai (įvaikiai), broliai (įbroliai), seserys (įseserės), seneliai, vaikaičiai, bei
- jų sutuoktiniai, sugyventiniai ar partneriai.

Viešųjų ir privačių interesų derinimas

VPIDĮ:

Deklaracijos turinys:

- Vardas pavardė, a.k., darbovietė ir pareigos;
- Sutuoktinio duomenys;
- Duomenys apie paties/sutuoktinio turimas akcijas;
- **Privatūs interesai, galintys atsirasti dėl:**
 - Asmens/sutuoktinio dalyvavimo juridinių asmenų veikloje;
 - Sandorių, kurie viršija 3 000 EUR;
 - Dėl asmens/artimų asmenų narystės ar pareigų juridinių asmenų veikloje;
 - Dėl kitų duomenų.

Taikomi apribojimai:

- Pareiga nusišalinti;
- Teisės atstovauti apribojimai;
- Dovanų ar paslaugų priėmimo apribojimai (150 EUR);
- Pareiga pranešti apie naują darbovietę;
- Apribojimai pasibaigus tarnybai: apribojimai dirbti, sudaryti sandorius ar naudotis individualiomis lengvatomis, atstovavimo apribojimai

Privačių interesų registras

Viešųjų ir privačių interesų derinimas

VPIDĮ:

- **Deklaruojantys asmenys:** nebaigtinis sąrašas (sprendžia viešojo sektoriaus įstaigos vadovas)
- **Deklaracijos teikimas:** 30 k.d. nuo priėmimo/paskyrimo
- **Deklaracijos keitimas/pildymas:** 30 k.d. nuo aplinkybių pasikeitimo
- Deklaracijos pildomos **PINREG:** <https://pinreg.vtek.lt/>
- Deklaracijas **gali tikrinti** – vadovas, perkančiojo subjekto vadovas, VTEK.
- Deklaracijų **duomenys yra vieši** išskyrus 1) įslaptintų asmenų duomenis ir 2) a.k., spec kategorijų duomenys ir su trečiaisiais asmenimis susiję asmens duomenys.

Viešųjų ir privačių interesų derinimas

Kaip atpažinti interesų
konfliktą?

Viešųjų ir privačių interesų derinimas

Vykdamas pareigas, reikia spręsti klausimus, susijusius su:

- Nuosavu/šeimos/giminių verslu
- Bendrovių turima nuosavybė
- (papildoma) Profesinė veikla
 - Naryste organizacijose
- Finansiniais/moraliniais įsipareigojimais kt. asmenims
 - Gautomis dovanomis
- Artimųjų darbu toje pačioje institucijoje
 - Ketinimais dėl naujo darbo
 - T. t.

Viešųjų ir privačių interesų derinimas

Interesų derinimas:

- privataus intereso atsisakymas arba likvidavimas;
- nusišalinimas nuo klausimo sprendimo;
- priėjimo prie atitinkamos informacijos apribojimas;
- pavedimas atlikti funkcijas, nekeliančias interesų konflikto;
- tarnybinių pareigų ir atsakomybių pertvarkymas;
- visiškas (ne vienkartinis) atsisakymas atlikti pareigas, susijusias su privačiais interesais;
- atsistatydinimas (atleidimas) iš valstybinės tarnybos.

Viešųjų ir privačių interesų derinimas

Pareiga nusišalinti

Deklaruojančiam asmeniui draudžiama dalyvauti rengiant, svarstant ar priimant sprendimus arba kitaip juos paveikti ar bandyti paveikti, arba atlikti kitas tarnybines pareigas (toliau – atlikti tarnybines pareigas), jeigu atliekamos tarnybinės pareigos yra susijusios su jo privačiais interesais.

Apie nusišalinimą reikia informuoti vadovą ir ir asmenis, kurie kartu atlieka tarnybines pareigas, ir pareikšti apie nusišalinimą, ir jokia forma nedalyvauti toliau atliekant tarnybines pareigas.

Vadovas motyvuotu rašytiniu sprendimu gali nepriimti deklaruojančio asmens pareikšto nusišalinimo ir įpareigoti jį toliau atlikti tarnybines pareigas.

Vadovas/VTEK gali pateikti rašytines išankstines rekomendacijas, nuo kokių tarnybinių pareigų atlikimo asmuo privalo nusišalinti.

Vadovas savo iniciatyva gali nušalinti asmenį jeigu yra pakankamas pagrindas manyti, kad šio asmens dalyvavimas yra susijęs su jo privačiais interesais ir gali sukelti interesų konfliktą.

Viešųjų ir privačių interesų derinimas

Pareiga nusišalinti

- Valstybinėje tarnyboje dirbantis asmuo neturi teisės **atstovauti valstybei ar savivaldybei arba institucijai ar įstaigai:**
 - 1) tvarkydamas reikalus su fiziniais ar juridiniais asmenimis, iš kurių jis ar jam artimi asmenys gauna bet kokių pajamų;
 - 2) tvarkydamas reikalus su juridiniais asmenimis, kuriuose jis ar jam artimi asmenys turi daugiau kaip 10 procentų akcijų ar kitų juridinio asmens dalyvio teisių kitų teisinių formų juridiniuose asmenyse.
- Valstybinėje tarnyboje dirbantis asmuo neturi teisės **atstovauti fiziniams ar juridiniams asmenims** ir ginti jų interesų institucijoje ar įstaigoje, kurioje jis dirba, o jei įstaiga, kurioje jis dirba, priklauso įstaigų sistemai, – bet kurioje tos įstaigų sistemos įstaigoje.
- Ribojimas netaikomas, kai atstovauja pagal įstatymą arba atstovauja kitai viešojo sektoriaus įstaigai, kurioje jis dirba

Viešųjų ir privačių interesų derinimas

Dovanų ar paslaugų priėmimo ribojimai

Deklaruojantis asmuo ar jam artimas asmuo negali priimti dovanų ar paslaugų, jeigu tai susiję su deklaruojančio asmens tarnybine padėtimi ar tarnybinėmis pareigomis.

Išimtys:

- ne didesnės negu 150 eurų vertės dovanos, gautos pagal tarptautinį protokolą ar tradicijas, kurios įprastai yra susijusios su deklaruojančio asmens tarnybinėmis pareigomis,
 - reprezentacijai skirtos dovanos su valstybės, įstaigos ir kitokia simbolika arba kai paslaugomis yra naudojamosi tarnybiniais tikslais.
- Kai dovanos vertė viršija 150 eurų, ši dovana yra laikoma valstybės ar savivaldybės nuosavybe. Tokia dovana įvertinama ir saugoma institucijos ar įstaigos vadovo nustatyta tvarka.

Viešųjų ir privačių interesų derinimas

Pareiga raštu informuoti apie susitarimą

Valstybinėje tarnyboje dirbantis asmuo privalo nedelsdamas raštu informuoti savo institucijos ar įstaigos vadovą ar jo įgaliotą asmenį apie tai, kad jis priėmė siūlymą pereiti į kitą darbą.

Institucijos ar įstaigos vadovas ar jo įgaliotas asmuo, nustatęs, kad šis asmuo yra artimai tarnybos santykiomis susijęs su būsimuoju darbdaviu, turi nedelsdamas imtis priemonių, kad būtų pašalinta interesų konflikto grėsmė.

Viešųjų ir privačių interesų derinimas

Pasibaigus tarnybai: Apribojimai dirbti

Asmuo, einantis pareigas valstybinėje tarnyboje per paskutinius vienus darbo einant šias pareigas metus tiesiogiai rengė, svarstė ar priėmė sprendimus, susijusius su juridinio asmens (nepaisant jo teisinės formos ir nuosavybės) veiklos priežiūra ar kontrole, arba sprendimus, kuriais šiam juridiniam asmeniui buvo skirta lėšų iš Lietuvos Respublikos valstybės ar savivaldybių biudžetų ir pinigų fondų, ar kitus su turtu susijusius sprendimus, baigęs eiti pareigas valstybės tarnyboje vienus metus negali eiti pareigų aukščiau nurodytame juridiniame asmenyje, jeigu kituose įstatymuose nenustatyta kitaip.

Viešųjų ir privačių interesų derinimas

Pasibaigus tarnybai: Apribojimai sudaryti sandorius ar naudotis individualiomis lengvatomis

Asmuo, nustojęs dirbti valstybinėje tarnyboje, ar juridinis asmuo, kuriame jis ar jam artimi asmenys turi daugiau kaip 10 procentų akcijų ar kitų juridinio asmens dalyvio teisių kitų teisinių formų juridiniuose asmenyse, vienus metus neturi teisės sudaryti sandorių su institucija ar įstaiga, kurioje paskutinius metus šis asmuo dirbo, ir naudotis šios institucijos ar įstaigos teikiamomis individualiomis lengvatomis.

Minėti apribojimai netaikomi dėl:

- 1) sandorių, kurie buvo sudaryti anksčiau, negu asmuo pradėjo dirbti valstybinėje tarnyboje, arba yra pratęsimi
- 2) sandorių, kurie sudaromi viešo konkurso būdu, ir
- 3) sandorių, kurių suma per metus neviršija 5 000 eurų.

Viešųjų ir privačių interesų derinimas

Pasibaigus tarnybai: Atstovavimo apribojimai

Asmuo, nustojęs dirbti valstybinėje tarnyboje, vienus metus negali atstovauti fiziniams asmenims (išskyrus atstovavimą pagal įstatymą ar kitos viešojo sektoriaus darbuotės atstovavimą) ar juridiniams asmenims toje institucijoje ar įstaigoje, kurioje jis paskutinius vienus metus dirbo, o jei įstaiga, kurioje jis paskutinius metus dirbo, priklauso įstaigų sistemai, – bet kurioje šios įstaigų sistemos įstaigoje.

Asmuo, nustojęs dirbti valstybinėje tarnyboje, vienus metus negali atstovauti fiziniams ar juridiniams asmenims institucijose ir įstaigose klausimais, kurie buvo priskirti jo tarnybinėms pareigoms.

Atskiru sprendimu VTEK gali patvirtinti leidimą netaikyti apribojimų dėl darbo, sandorių/lengvatų ar atstovavimo.

Viešųjų ir privačių interesų derinimas

Atsakomybė

- Tarnybinę etiką pažeidę asmenys:
- Dėl deklaravimo pareigos pažeidimo - 1 metus negali būti skatinami,
- Dėl kitų pažeidimų – 1 metus skatinami ar skiriami į aukštesnes/lygiavertes pareigas.

Šiurkštus tarnybinės etikos pažeidimas:

- asmeniui jau buvo pateiktos išankstinės rašytinės rekomendacijos, nuo kokių sprendimų rengimo, svarstymo ar priėmimo jis privalo nusišalinti;
- įstatymo nuostatos pažeistos pakartotinai per vienerius metus nuo tos dienos, kurią asmuo buvo pripažintas pažeidęs įstatymą;
- VPIDĮ nuostatos pažeistos dėl interesų konflikto, kurio aplinkybėmis deklaruojantis asmuo (ar jam artimas asmuo) realizavo savo privatų interesą

ATSAKOMYBĖ ŠIURKŠČIAI PAŽEIDUS TARNYBINĘ ETIKĄ:

- TREJUS METUS NUO PAŽEIDIMO PAAIŠKĖJIMO DIENOS NEGALI BŪTI SKATINAMI, PRIIMAMI, SKIRIAMI AR RENKAMI Į AUKŠTESNES PAREIGAS
- ASMENYS, ATLEISTI UŽ ŠIO ĮSTATYMO PAŽEIDIMĄ IŠ PAREIGŲ, TREJUS METUS NUO ATLEIDIMO IŠ PAREIGŲ DIENOS NEGALI BŪTI PRIIMAMI, SKIRIAMI AR RENKAMI Į PAREIGAS VALSTYBINĖJE TARNYBOJE.

Viešųjų ir privačių interesų derinimas

VPIDĮ: Jeigu asmuo per vienus metus (šturkštaus pažeidimo arba atleidimo už įstatymo pažeidimą atvejais – per trejus metus) nuo tos dienos, kurią buvo pripažintas pažeidusiu šio įstatymo reikalavimus, nebuvo dar kartą pripažintas padariusiu šio įstatymo pažeidimą, laikoma, kad jis šio įstatymo nėra pažeidęs.

Atsakomybė

Korupcijos prevencijos įstatymas:

Priimant asmenį į pareigas, STT įstaigos vadovui pateikia informaciją apie:

asmens padarytus teisės aktų, reglamentuojančių tarnybinės etikos ir elgesio normas, pažeidimus, kai nuo sprendimo, kuriuo asmuo pripažintas padaręs šį pažeidimą, įsiteisėjimo dienos nepraėjo daugiau **kaip penkeri metai**

Jeigu iš STT gautos informacijos matyti, kad asmuo neatitinka jo tarnybą ar darbą reglamentuojančiuose įstatymuose nustatytų nepriekaištingos reputacijos ar kitų specialiųjų reikalavimų, kurių neatitinkantis asmuo negali eiti atitinkamų pareigų, asmenį atsisakoma teikti ar skirti į pareigas arba jis atleidžiamas iš pareigų jo darbą ar tarnybą reglamentuojančių teisės aktų nustatytais pagrindais ir tvarka.

Viešųjų ir privačių interesų derinimas

Nepotizmas

Klientelizmas

Kronizmas

Labiausiai paplitusios korupcijos formos Lietuvoje

(skliausteliuose 2020 m. tyrimo duomenys)

Atsakymai: „labiausiai paplitusios“ ir „paplitusios“

(balai 1 ir 2 penkių balų skalėje, kur 1 – „labiausiai paplitusios“, o 5 – „visai nepaplitusios“)

8. Jūsų nuomone, kokios korupcijos formos labiausiai paplitusios Lietuvoje?

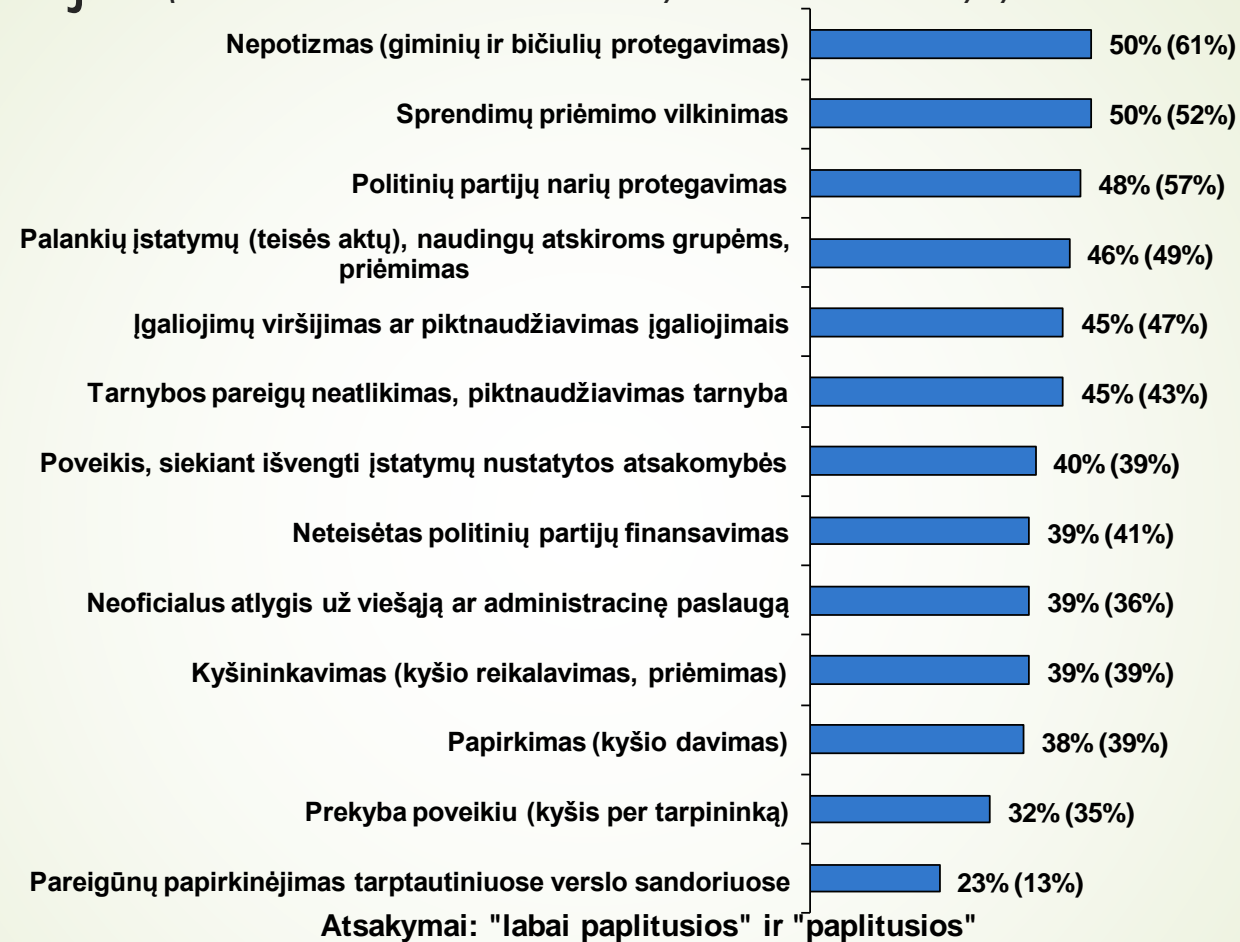
Gyventojai 2020-2021

Tyrimas atliktas LR Specialiųjų tyrimų tarnybos užsakymu
2021 m. rugsėjis – lapkritis

Labiausiai paplitusios korupcijos formos Lietuvoje

(skliausteliuose 2020 m. tyrimo duomenys)

90

(balai 1 ir 2 penkių balų skalėje, kur 1 – „labai paplitusios“, o 5 – „visai nepaplitusios“)

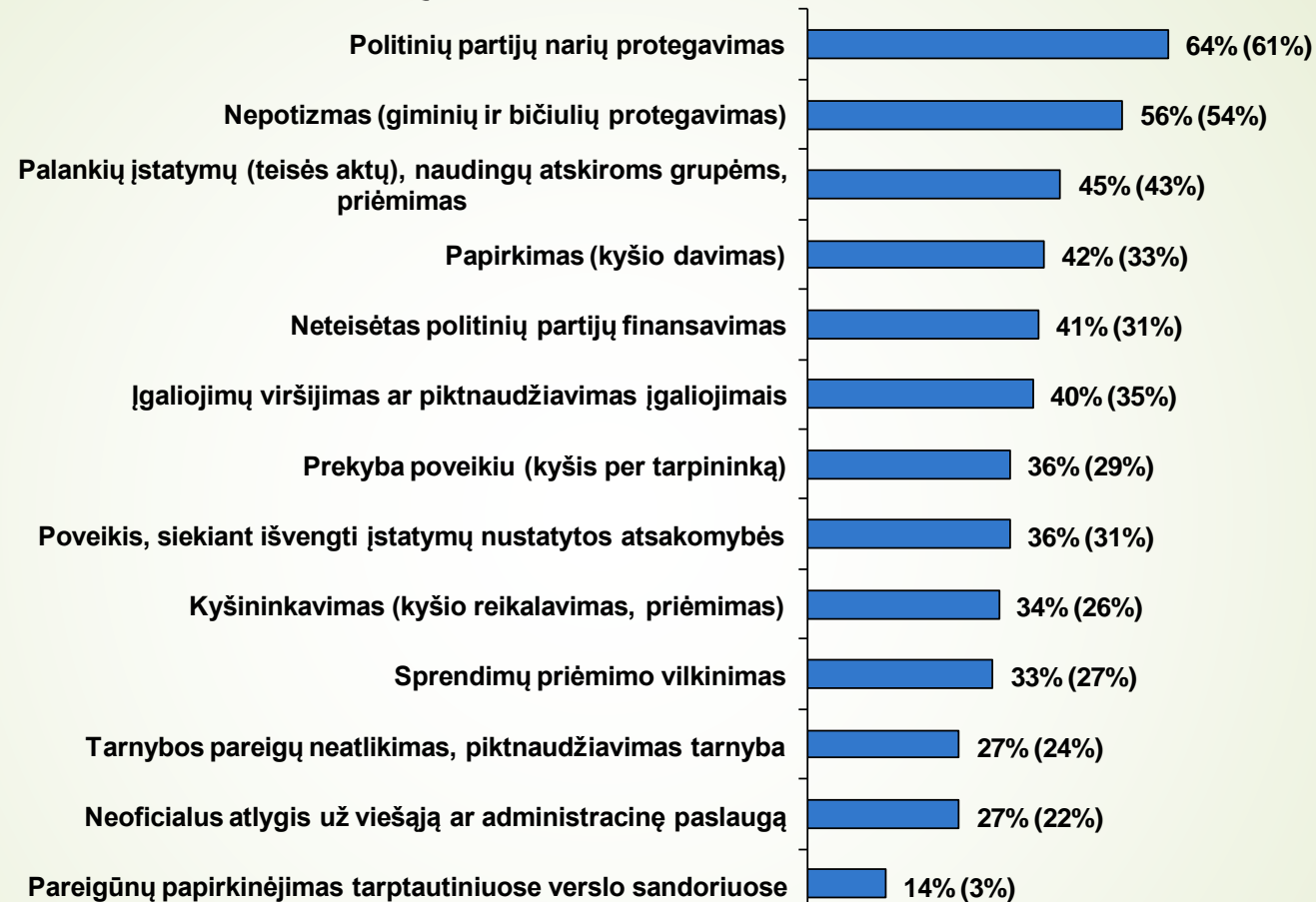
6. Kokios korupcijos formos labiausiai paplitusios Lietuvoje?

Įmonės 2020-2021

Tyrimas atliktas LR Specialiųjų tyrimų tarnybos užsakymu
2021 m. rugsėjis – lapkritis

Labiausiai paplitusios korupcijos formos Lietuvoje (skliausteliuose 2020 m. tyrimo duomenys)

91

Atsakymai: "labai paplitusios" ir "paplitusios"

(balai 1 ir 2 penkių balų skalėje, kur 1 – „labai paplitusios“, o 5 – „visai nepaplitusios“)

8. Jūsų nuomone, kokios korupcijos formos labiausiai paplitusios Lietuvoje?

Valstybės tarnautojai 2020-2021

Tyrimas atliktas LR Specialiųjų tyrimų tarnybos užsakymu
2021 m. rugsėjis – lapkritis

Dovanų politika

Dovanos

Dovanų politika

VPIDĮ:

Asmuo ar jam artimas asmuo negali priimti **dovanų ar paslaugų**, jeigu tai **susiję su asmens tarnybine padėtimi ar tarnybinėmis pareigomis**.

Šis apribojimas netaikomas dėl **ne didesnės negu 150 eurų vertės** dovanų, gautų pagal **tarptautinį protokolą ar tradicijas**, kurios įprastai yra susijusios su deklaruojančio asmens tarnybinėmis pareigomis, taip pat dėl **representacijai skirtų** dovanų su valstybės, įstaigos ir kitokia simbolika arba kai **paslaugomis yra naudojamasi tarnybiniais tikslais**.

Dovanų politika

Kai viršija 150 Eur vertę, dovanos yra **laikomos valstybės ar savivaldybės nuosavybe**. Tokios dovanos įvertinamos ir **saugomos institucijos ar įstaigos vadovo nustatyta tvarka**, vadovaujantis **Viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartais**.

VPIDĮ:

VTEK: ribojimas priimti dovanas netaikomas:

1. 150 eurų vertės neviršijančioms dovanoms, gautoms pagal tarptautinį protokolą;
2. 150 eurų vertės neviršijančioms dovanoms, gautoms pagal tradicijas, kurios įprastai yra susijusios su asmens tarnybinėmis pareigomis;
3. 150 eurų vertės neviršijančioms reprezentacijai skirtoms dovanoms su valstybės, įstaigos ir kitokia simbolika;
4. paslaugoms, kuriomis naudojama tarnybiniais tikslais.

Dovanų politika

Dovana - bet koks neatlygintinai perduodamas turtas ar turtinė teisė (daiktai, paslaugos, pramogos, nuolaidos, dovanų čekiai, svetingumas, paskolos, t.t.)

VPIDĮ:

Paslauga - bet kokia ekonominė gėrybė, tenkinanti vartotojo poreikius, bet neturinti materialios formos. Jos negalima išsaugoti, todėl ji dažniausiai suvartojama gavimo metu. Paslaugos paprastai gali apimti mokymus, transporto, apgyvendinimo, maitinimo išlaidas ir pan.

Dovanų politika

Tradicija - istoriškai susiklostančių ir žmonių įvairiose bendrijose (visuomenėje, socialinėse grupėse) įsitvirtinančių kultūros formų (papročių, apeigų, vaizdinių, idėjų, simbolių, socialinių normų ir vertybių, religinių tikėjimų, mąstysenos, elgsenos ir kitų) išsaugojimas, perdavimas iš kartos į kartą. Tradicijos lemia kultūros išliekamumą ir vienovę.

EBPO gairės:

(angl. „GIFT“: Genuine-Independent-Free-Transparent):

- **Nuoširdumas.** Ar dovana tikra, dovanojama iš dėkingumo dėl to, kad atlikau savo, kaip viešojo sektoriaus atstovo, funkcijas, ir ne dėl to, kad prašiau ar skatinau dovanoti?
- **Nepriklausomumas.** Jei priimsiu šią dovaną, ar protingam (ang. reasonable) žmogui galėtų kilti abejonių dėl mano nepriklausomumo ateityje dirbant darbą, ypač jei dovanojęs dovaną asmuo susijęs su sprendimu, kurį aš galiu priimti?
- **Laisvumas.** Jei priimsiu šią dovaną, ar būsiu laisvas(-a) nuo bet kokių įsipareigojimų kaip nors už tai atsilyginti dovaną įteikusiam asmeniui ar jo (jos) šeimai, draugams ar bendradarbiams?
- **Skaidrumas.** Ar aš pasirengęs skaidriai deklaruoti šią dovaną ir jos šaltinį savo institucijai ir jos klientams, savo bendradarbiams, žiniasklaidai ir visai visuomenei?

Dovanų politika

VTEK siūlo apsvarstyti:

- Kodėl ši dovana siūloma man?
- Kokie santykiai mane sieja su dovanotoju?
- Ar tai vienkartinė dovana, ar iš to paties asmens dovanų gaunu dažnai?
- Dėl kokių motyvų priimčiau šią dovana?
- Ar mano elgesys nepaskatino dovanos teikėjo mane apdovanoti?
- Kaip ši dovana gali paveikti mano nešališkumą? Ar nesijausiu įsipareigojęs(-usi) dovanotojui?
- Ar galėčiau gautą dovana deklaruoti viešai? Kaip tokią dovana įvertintų kolegos, visuomenė ir žiniasklaida?

Dovanų politika

Dovanų registras

Ar jo reikia?

Apie ką
reikėtų
pagalvoti
?

Dovanų politika

VMI:

- ▶ Nuolatinė donanų vertinimo komisija;
- ▶ Dovanų registras.

Geroji praktika: VMI

Jeigu:

- darbuotojui bandoma įteikti dovaną, gautą ne pagal įstatymą, jis turi atsisakyti ją priimti;
- dovanos, gautos ne pagal įstatymą, atsisakyti priimti neįmanoma (pvz., ji darbuotojui nematant ant stalo / atsiunčiama paštu ir pan.), tokiu atveju nedelsiant turi būti informuojama Komisija, kuri priima viena iš šių sprendimų:
 - 1) dovaną padėti (pastatyti) tokioje vietoje, kad ja galėtų laisvai pasinaudoti (vartoti) ne tik visi VMI darbuotojai, bet ir į VMI prie FM / AVMI besikreipiantys asmenys;
 - 2) jeigu tai neįmanoma, dovaną, atsižvelgiant į jos formą ir pobūdį, atiduoti labdaros organizacijoms;
 - 3) o jeigu ir taip pasiegti objektyviai neįmanoma — sunaikinti.

VMI PRIE FM/AVMI GAUTŲ DOVANŲ REGISTRAS 2019 m.

Eil. Nr.	Data	Dovana (pateikiamas dovanos aprašymas)	Dovanojimo aplinkybės (vieta, laikas, dovanojimo priežastis ir pan.)	Dovanotojas	Dovanos gavėjas	Nustatyta dovanos vertė	Dovanos statusas <small>(Pateikiantis laisvą aktais, dovanos, kurių vertė 30 eurų ir daugiau lieka VMI nuosavybė, kurių vertė mažesnė nei nurodyta suma grąžinama dovanos gavėjui)</small>	Pastabos
1.	2019-01-04	Suvenyrinė žvakė 1 vnt. ir suvenyriniai aukso spalvos graikiniai riešutai 2 vnt. reprezentaciniam e dovanų mašelyje.	Dovana gauta darbo susitikimo tarpinstitucinio bendradarbiavimo klausimais metu.	Valstybės saugumo departamentas	Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau – VMI prie FM) skyriaus vedėjas	20 Eur	Dovana grąžinta gavėjui.	
2.	2019-02-18	1. Atminimo ženklukas su STT simbolika (1 vnt.) 2. Šratinukas su STT simbolika (1 vnt.) 3. Puodelis su STT simbolika (1 vnt.) 4. Saldainiai (3 vnt.).	Dovanos gautos Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos 22-ųjų įkūrimo metinių šventėje.	Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnyba	VMI prie FM skyriaus vedėjas	1. 5 Eur 2. 2 Eur 3. 5 Eur 4. 1 Eur	Dovana grąžinta gavėjui.	

Kaip elgtis?

STT rekomenduoja:

VT ar jam prilygintas asmuo turi elgtis taip, kad savo elgesiu nesudarytų įspūdžio, jog yra provokuojama duoti kyšį, ir:

gavęs pasiūlymą priimti kyšį už darbo pareigų atlikimą ar neatlikimą privalo:

- nepriimti kyšio, neatsižvelgiant į jo vertę;
- jei yra galimybė, padaryti pokalbio garso, vaizdo įrašą;
- aiškiai pareikšti ir savo elgesiu parodyti interesantui, kad netoleruoja jokių nepagrįstų atlygių ir dovanų;
- paaiškinti interesantui, kad jo veiksmai gali būti vertinami kaip nusikalstami ir užtraukti baudžiamąją atsakomybę;

Interesantui padavus kyšį privalo:

- neimti kyšio į rankas, neatsižvelgiant į jo vertę;
- jei yra galimybė, padaryti pokalbio garso, vaizdo įrašą, nufotografuoti ant stalo ar kitur padėtą kyšį;
- aiškiai pareikšti ir savo elgesiu parodyti interesantui, kad netoleruoja jokių nepagrįstų atlygių ir dovanų;
- paaiškinti interesantui, kad jo veiksmai gali būti vertinami kaip nusikalstami ir užtraukti baudžiamąją atsakomybę;
- įspėti interesantą, kad apie kyšio davimą bus informuotas tiesioginis vadovas, ikiteisminio tyrimo įstaiga,
- jei yra galimybė, neleisti interesantui pasišalinti ir skubiai telefonu informuoti tiesioginį vadovą, ikiteisminio tyrimo įstaigą;
- kol atvyks ikiteisminio tyrimo pareigūnai, išlaikyti rimtį, parengti rašytinį paaiškinimą apie buvusias kyšio davimo aplinkybes, laikinai neaptarnauti kitų interesantų;
- iki ikiteisminio tyrimo pareigūnų atvykimo elgtis pagal ikiteisminio tyrimo pareigūnų nurodymus.

Pavyzdinis VEIKSMŲ ĮSTAIGOJE GAVUS NETEISĖTĄ ATLYGĮ TVARKOS APRAŠAS

<https://www.stt.lt/lt/doclib/wtkokxpfn4kdhbz999dzupugvfk53qcu>

Neteisėtas atlygis – į Įstaigą atnešti, atsiųsti (paštu, per kurjerį, elektroniniu ar kitais būdais) ar kitu būdu palikti pinigai, taip pat daiktai, kurie nelaikytini dovanomis, gautomis pagal tarptautinį protokolą ar tradicijas, kurios įprastai yra susijusios su valstybinėje tarnyboje dirbančio asmens pareigomis, taip pat nelaikytini reprezentacijai skirtomis dovanomis su valstybės, įstaigos ir kitokia simbolika arba paslaugomis, kai naudojamosi tarnybiniais tikslais.

Pavyzdinis VEIKSMŲ ĮSTAIGOJE GAVUS NETEISĖTĄ ATLYGĮ TVARKOS APRAŠAS

Praktikoje pastebimos dažnos situacijos, kai asmenys (ypač vyresnio amžiaus) nuoširdžiai galvodami, kad teikia nekaltą padėką (pvz., saldainių dėžutę, medaus stiklainį ir pan.) už dėl jų atliktus ar planuojamus atlikti viešojo sektoriaus darbuotojų veiksmus, neteisėtą atlygį teikia kaip dovaną, nenorėdami nieko papirkti ar paveikti ir dažnai net nesuvokia, kad tokie veiksmai yra nusikalstami. Kartais asmenys taip pat nežino, kad neteisėtą atlygį priimti viešojo sektoriaus darbuotojams draudžia teisės aktai. Svarbu suprasti, kada asmuo nori įteikti neteisėtą atlygį tyčia, sąmoningai kaip kyšį (už darbuotojų atliekamas pareigas, statusą) ir kada neteisėtas atlygis teikiamas už mandagų, kultūringą aptarnavimą, nenorint paveikti darbuotojų valios ar turėti išskirtinės padėties ir palankumo. Rekomenduotina pirmiausia mandagiai paaiškinti asmeniui apie neteisėtą atlygį, padėti suprasti veiksmų pavojingumą.

Pavyzdinis VEIKSMŲ ĮSTAIGOJE GAVUS NETEISĖTĄ ATLYGĮ TVARKOS APRAŠAS

Jeigu Darbuotojui siūlomas, žadamas duoti, duodamas neteisėtas atlygis atitinka kyšio požymius arba provokuojama jį priimti, Darbuotojas privalo perspėti tokį neteisėtą atlygį siūlantį, žadantį ar davusį asmenį apie jo daromą korupcinio pobūdžio nusikalstamą veiką, galimas pasekmes (galimą ikiteisminį tyrimą, baudžiamąją atsakomybę) ir pareikalauti nedelsiant nutraukti tokius veiksmus. Darbuotojas turi aiškiai pasakyti ir savo elgesiu parodyti, kad netoleruoja korupcinio pobūdžio nusikalstamos veikos, ir neprovokuoti asmens duoti neteisėto atlygio (kyšio). Taip pat darbuotojas turi paaiškinti, kad jis privalės pranešti apie tai už Įstaigos korupcijos prevenciją atsakingam asmeniui (atitikties pareigūnui) arba teisėsaugos įstaigoms.

Ačiū už dėmesį!